

1 ponedjeljak, 24.11.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 09.04h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara sjednicu.
8 Izvolite sjesti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, molim tajnicu da najavi
10 predmet.
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet
12 IT-05-88-T *Tužilac protiv Vujadina Popovića i ostalih.*
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Svi su optuženi ovdje. U
14 Tužilaštvu su tu gospodin McClocksey i gospodin Thayer. Međutim, u ime Odbrane
15 nema gospodina Ostojića, ne vidim gospodina Bourgona niti gospodina Haynesa.
16 Dobro jutro, generale.
17 SVJEDOK: Dobro jutro časni Sude.
18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Rekao sam Vam da uživate u vikendu i u
19 vremenu, ali bogami nije se baš moglo uživati. Evo, ponovo ste ovdje. Mi ćemo se
20 potruditi da što je moguće brže završimo sa Vašim svjedočenjem. Hvala na
21 strpljenu, s obzirom da ste tu već više od dvije nedjelje. U redu.
22 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala predsjedavajućem. Dobro jutro svima
23 u sudnici i predsjedavajućem.
24 SVJEDOK: NOVICA SIMIĆ [nastavak]
25
26
27
28
29
30

1 Unakrsno ispituje g. Thayer: [nastavak]
2 [Tužitelj ispituje putem prevodioca]
3 P: Generale, dobro jutro.
4 O: Dobro jutro.
5 P: Prethodne srijede, moja kolegica gospođa Fauveau Vam je pokazala
6 jedan dokument kojem je autor bio predsjednik Karadžić, u kojem je on, kako se
7 čini, pokušao da ostvari određenu kontrolu nad VRS-om. Vi ste to
8 okarakterizirali kao isključivo politički dokument. Rekli ste da smatrate da su
9 oni na vlasti, u to vrijeme, se pribojavali od vojnog puča ili nečeg sličnog. Da
10 li se sjećate da ste to rekli?
11 O: Sjećam se, časni Sude.
12 P: Htio bih Vam pokazati jedno pismo - 65ter broj 3928 - koje ste Vi
13 napisali predsjedniku Karadžiću u maju 1995. Pričekat ćemo da se to pojavi na
14 ekranu. Želim Vam dati priliku da razmotrite što unutra stoji. Imam, dakle, prvo
15 naslovnu stranicu kojom se preko generala Mladića to upućuje predsjedniku.
16 Mislim da je on jednostavno Vaše pismo proslijedio dalje. Je li to vidite?
17 O: Tako je čas...
18 P: Moramo čuti.
19 O: Tako je, časni Sude. Ovaj, ja sam dobio pismo na... direktno na
20 ličnost, al' sam odgovor, po vojničkim pravilima, prosledio preko svoga
21 pretpostavljenog - generala Mladića.
22 P: Da pređemo na drugu stranicu dokumenta kako bismo vidjeli pismo koje
23 ste Vi napisali. Pismo koje ste Vi napisali predsjedniku Karadžiću. Nemojte se
24 žuriti i recite nam kada ste završili sa čitanjem, kada ste se prisjetili
25 sadržaja Vašeg pisma.
26
27
28
29
30

1 Možemo li sada preći na donji dio stranice, jer ima još teksta?
2 O: Ovdje je malo zamrljano, pa je jedna rečenica je skroz ispuštena.
3 P: Da, u redu.
4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li imate možda bolju kopiju?
5 G. THAYER: [simultani prevod] Nažalost, ovo je najbolji primjerak koji
6 imamo.
7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Jer to što nije jasno možda bismo
8 mogli malo uvećati.
9 G. THAYER: [simultani prevod] Ja mogu pročitati verziju na engleskom, da
10 vidimo da li će to olakšati situaciju generalu?
11 SVJEDOK: Časni Sude, ja bi' molio ovu tačku 3, ovaj drugi dio... ne znam,
12 ovaj, gubi se smisao u rečenici.
13 G. THAYER: [simultani prevod]
14 P: Ja Vam, generale, mogu pročitati prevod na engleski. Čini se da imamo
15 prevod dokumenta koji je bio čitak.
16 U paragrafu 3 stoji:
17 "U svim vojskama sveta primereni oblik službene komunikacije između
18 vrhovnog komandanta i podređenih su direktive, naredbe pisane i usmene, čestitke
19 i slično, a ne pisma. Zbog toga, ne znamo kako da shvatimo procjene i stavove
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koji su preneseni u pismu. Da li je njihova namjera da se vrši rasprava, a ne da
2 se sprovedu? Da li da ih shvatimo kao obaveze naređenja?"

3 O: Razumio sam.

4 P: Vidim da je i točka 4 nečitka. Pročitat ću prvih nekoliko rečenica
5 tog paragrafa za Vas.

6 "Rat koji vodimo ušao je u novu odlučnu fazu. Iako su naši ukupni
7 borbeni uspjesi veoma visoki i dalje ima i nekih izuzetno negativnih događaja i
8 trendova koji sve više i više podrivaju našu premoć u naoružanju. U ovakvoj
9 situaciji, mi moramo pronaći nova rješenja za najvažnije probleme daljeg vođenja
10 rata jer se metodima koji su na dosadašnji način korišteni ne mogu postići dobri
11 borbeni rezultati."

12 Ja ću sada staviti dokument ovakav kakav jeste na ekranu, pa Vi
13 pogledajte ostatak svog pisma, podsjetite se i onda nam recite da li ste spremni
14 da odgovorite na pitanja, ako mislite da ste se dovoljno prisjetila samog pisma.
15 Ako Vam je potrebno da pročitate cijelo pismo - recite.

16 O: Pročitô sam i ovu drugu stranu.

17 P: Hvala. Molim, posljednju stranicu.

18 O: Pročitô sam čitav akt.

19 P: U redu. Da li se sjećate, generale, da ste Vi napisali ovo pismo, kao
20 i da li se sjećate samih događaja koji su Vas naveli da ovo napišete?

21 O: Sjećam se, časni Sude.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ukratko, ovo pismo koje je odgovor na pismo predsjednika Karadžića,
2 došlo je nakon sastanka u Sanskom Mostu u aprilu 1995., sastanka skupštine. Je
3 li tako?

4 O: Tako je, časni Sude.

5 P: Predsjednik Karadžić je, kako se čini svoje pismo napisao kako bi
6 optužio vojsku i Glavni štab o pripremanju puča. Je li tako?

7 O: Časni Sude, ja bi' ovo malo objasnio. Osnovni motiv pisanja pisma
8 predsjednika Karadžića jeste negodovanje generalskog kadra na odluku predsjednika
9 poslije zasjedanja skupštine u Sanskom Mostu da smjeni generala Mladića i da ne
10 postavi nikak'u drugu ličnost, već da njega imenuje za nekog koordinatora između
11 Vojske Srpske Krajine i Vojske Republike Srpske. M...mi smo se sastali generali u
12 Banja Luci, dva dana poslije toga i s... donijeli smo zaključak da je u tom
13 momentu, kada su bili ugroženi vitalni interesi srpskog naroda, to neproduktivan
14 čin koji samo čini da oslabi borbene redova vojske i a... može dovesti do veoma
15 teških posledica.

16 Jer mijenjati u tom momentu komandanta, kad je... kad se rat već bliži
17 kraju, ov... nije bilo rentabilno. Ovu našu odluku koju smo mi potpisali i
18 prosledili njemu kao vrhovnom komandantu, predsjednik je shvatio kao pripremu za
19 vojni puč i onda je on upi... uputio pismo svima nama koji smo to potpisali. Časni
20 Sude, ja sam bio spreman u tom momentu i da mene smijeni, jer u životu imaju
21 momenti kada morate odgovarati za svoje stavove, kao i uvijek, bez obzira na

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 njihovu težinu. Ja sam lično smatrao da sam postupio ispravno.

2 P: U tački pet svog pisma, a u odnosu na pismo predsjednika Karadžića,
3 Vi kažete Vaše pismo je: "Inspirirano i nepovjerenjem prema profesionalnom i
4 starešinskom kadru naše vojske od dela civilne vlasti koji se javlja od početka
5 rata".

6 Da li je to to nepovjerenje o kojem ste govorili?

7 O: Časni Sude i ovo je jedna... jedan od vidova nepoverenja, međutim,
8 ovaj, on je iniciran... ovo pismo je inicirano upravo tim događajima. A kako je to
9 nepoverenje bilo ja mogu samo jedan sa početka rata da vam kažem, jedan slučaj.

10 Negdje, ovaj, u septembru 1993. došlo je do ne... do pobune određenog
11 broja vojnika u Banja Luci, koji su se pobunili zbog, ovaj, neravnomyernog
12 opterećenja određeni' kategorija stanovništva u ratu zbog korupcije, pljačke i
13 koješta drugog, što je bilo pozitivno. Međutim, posle su oni a... otišli u drugu
14 krajnost, pa su zauzeli zgradu Skupštine opštine i pokušali su da preuzmu
15 faktički vlast. U intervjuu na televiziji, dan poslije, predsjednik Karadžić
16 odgovara novinarima da će se ta situacija smiriti.

17 Da su ovi... ovi opravdani zahjetvi početni, ovih vojnika i sta... dijela
18 starješina. A na pitanje da li se to može desiti i u drugim gradovima, poput
19 Bijeljine, on je kategorički rekao: "U Bijeljini je to nemoguće, tamo imam
20 dobrog komandanta, sa... ovaj, Ljubišu Savića Muazera, on to neće dozvoliti."
21 Ljubiša Savić "Mauzer" je bio komandant lake brigade od 800 ljudi, koja je

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 bila u mom sastavu, moja komanda je tamo. Pod mojom komandom je 30.000 ljudi, a
2 on vjeruje Ljubiši da će to spriječiti, a ne kaže komandant korpusa. Očito da mi
3 koji nismo bili u stranci i nismo uživali ni određeno povjerenje ni od našeg
4 predsjednika, ni od ostale vlasti.

5 P: Još ćemo razgovarati o Mauzeru i njegovim "Panterima", i to uskoro,
6 generale. Ali bih htio prvo skrenuti Vašu pažnju na paragraf 6, ovog pisma. Moći
7 ćete pratiti i na ekranu.

8 Kažete:

9 "Shodno Vašem naređenju da se pobrinemo za spečavanje bilo čega što je
10 protivustavno i protuzakonito, uveravamo Vas da će ova komanda i ubuduće raditi
11 u duhu zakona i da ćemo svestrano analizirati kvalitet kadrova u organima za
12 moral, verske i pravne poslove i organima za obaveštajno-bezbedonosne poslove."

13 O: Časni Sude, ovaj, ja sam i ranije iznio da je tokom čitavog rata bio
14 veliki pritisak na ove organe da se oni politizuju, znači da u njihov sastav
15 dođu ljudi koji su partijski usmjereni i to da budu iz stranke SDS-a. Jer očito
16 da su oni bili trn u oku i lokalne i centralne vlasti zbog toga što nisu
17 vojničkim tim metodama rješ... ovaj, određene političke ciljeve rješavali na
18 lokalnom nivou.

19 P: U petak ste nam govorili o nastojanjima da se smijeni general Gvero.
20 Sjetit ćete se da je i na sjednici Skupštine u Sanskom Mostu bilo i zahtjeva da
21 se smjeni general Tolimir. Mislim da je to bilo ono o čemu govori ova tačka,
22 ovaj paragraf koji smo sada pročitali?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Tako je, časni Sude.

2 P: U petak ste nam rekli da je general Mladić odbio da smjeni generala
3 Gveru. Vi niste bili sigurni da li je jedan dio razloga za to bila njegova
4 solidarnost sa generalom Gverom ili njegova netrpeljivost i neslaganje sa
5 vrhovnim komandantom. Da li se sjećate da ste to rekli?

6 O: Sjećam se i a... ja nisam siguran šta je prevladalo, al' očito je i da
7 je i jedno i drugo uticalo.

8 P: Antipatija između predsjednika Karadžića i generala Mladića je išla u
9 obadva smjera, je li tako?

10 O: Ona je bila sa određenim usponima i padovima tokom čitavog rata. U
11 određenim periodima su bili malo bliže, a u određenim, bogami, i nisu.

12 P: Htio bih vam pokazati još jedan...

13 G. THAYER: [simultani prevod] ...dokazni predmet 3931.

14 P: Pogledajte ovaj dokument. Mislim da Vam je ovaj dokument pokazan
15 tokom razgovora koji je s Vama vođen 2007., kada Vam je to pokazalo Tužilaštvo.
16 Da li prepoznajete ovaj dokument i šta je on?

17 O: Prepoznajem, časni Sude. Ja ću da objasnim svrhu dokumenta. Prije
18 odlaska u penziju, pretpostavljeni starješina je obavezan da obavi razgovor i da
19 pregleda svu dokumentaciju osobe koja se penzioniše. Ja nisam imao mogućnost...
20 Da odma' samo kažem da je u tom periodu general Mladić stavljen na raspolaganje
21 Glavnom štabu i on je bio u nekom *statusu quo*, nije dolazio na posao i nismo ga
22 viđali, ali nije mu mijenjano stanje u službi, jer... a ono je u nadležnosti

23

24

25

26

27

28

29

30

1 predsjednika Republike, nije načelnika Generalštaba. Kada je predsjednik
2 Republike donio ukaz o penzionisanju generala Mladića, personalac mi je ukazao
3 na jednu grešku koja se potkrala, a to je da je on imao ocjenu "naročito se
4 ističe", a to je najveći stepen službene ocjene, koja sa sobom nosi određene
5 beneficije. Znači, ukol'ko je to lice sa tom ocjenom u službi, posle godinu dana
6 službe sleduje mu jedna platna grupa više, što se odražava na veću platu. To
7 nije urađeno bilo na vrijeme i mi smo na određeni način sada tu grešku
8 ispravili.

9 Ocjenu generalu Mladiću dao je predsjednik Karadžić ili ministar odbrane
10 jer to je u njihovoj nadležnosti. Nije nadležan... ja nisam bio nadležan kao
11 načelnik Generalštaba da to uradim. Tako da je sa ovim on dobio i m... povoljniji
12 tretman u visini penzije u koju treba da ode, visini i... iznosa penzije. Ovo je
13 redovan postupak i redovna procedura kod svak... penzionisanja svakog vojnog lica.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da spustimo malo original.

15 P: Tu vidimo Vaš potpis, je li tako?

16 O: Tako je, časni Sude.

17 P: Kada govorite o ocjeni, da li je to ocjena kvalitete rada generala
18 Mladića? Na to mislite kad kažete ocjena? To je to što je radio predsjednik
19 Karadžić?

20 O: Tako je, časni Sude.

21 P: Pretpostavljam da je to zbog toga što niko nije na višem položaju,
22 nema nikog iznad vrhovnog komandanta, tj. predsjednika u vrijeme mira. Vi ili
23 general Milovanović na primjer, niste mogli davati ocjenu komandantu. Je li

24

25

26

27

28

29

30

1 tako?

2 O: Tako je, časni Sude.

3 P: Tu ima jedna kućica u kojoj stoji:

4 "Zaključak posljednje ocjene i datum ocjenjivanja."

5 To je, dakle druga kućica koju vidimo. Desno od toga stoji:

6 "Odličan, 4,88 od 10. januara 1995. godine".

7 Možete li nam, gospodine, objasniti šta to znači?

8 O: To znači da mu je to zadnje ocjenjivanje.

9 P: A 4,88? Šta to znači? Da li je to brojčana ocjena u odnosu na neku

10 najvišu moguću?

11 O: Ocjenjuje se od 1 do 5. Ovo je skoro 5.

12 P: Kada je ovaj zahtjev generala Mladića preko svog pomoćnika stigao

13 2002. godine, u to vrijeme nekoliko godina je protiv njega bila podignuta već

14 optužnica od strane Međunarodnog suda, ovoga. Je li tako?

15 O: Jeste, časni Sude. Ali on nije bio razriješen, nije bio penzionisan.

16 On je još bio profesionalno lice "na raspolaganju." Znači, u stanju mirovanja

17 dok se odluči šta će se sa njime desit'.

18 P: U redu.

19 G. THAYER: [simultani prevod] Da onda pređemo na dokument 3938 sa 65ter.

20 P: Također se radi o ocjeni.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, zamolit ću da

22 se ovaj dokument ne emitira za javnost.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Molim tajnicu da se za to

24 pobrine.

25

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod] Samo za zapisnik kažem, koliko ja shvaćam,
2 prema dogovoru između nas i strane koja je dostavila dokument, dokument mora
3 biti prikazivan samo na poluzatvorenoj sjednici i pod pečatom.

4 P: Gospodine, da li vidite što je sada na ekranu?

5 O: Vidim, časni Sude.

6 P: A šta je taj dokument?

7 O: O... ovo je ocena za general-majora Gveru Milana iz 1992. godine.

8 P: Dajte sebi vremena i pročitajte taj dokument i pregledajte ga onoliko
9 koliko Vam je potrebno.

10 O: Ja prvi put vidim ovaj dokument i molim da mi se stavi na
11 raspolaganje i ostale strane.

12 P: Svakako, generale. Ako ste završili sa tom stranicom, možemo preći na
13 sljedeću.

14 O: Pogledô sam prvu stranicu, molim sljedeću. Ovaj opisni dio ne vidim
15 dobro, molim da mi se stavi konkretno. Opisni, opisni, donji dio. E, tako. Hvala
16 lijepo.

17 Pročitao sam aks... akt, časni Sude.

18 P: Generale, Vi ste tačno primjetili da na prvoj stranici dokumenta
19 možemo da nađemo da je ta ocjena datirana iz 1992. godine. Sada kada ste
20 pročitali tekst dokumenta, koji se odnosi na događaje poslije 1992. godine, ako
21 pogledate datume potpisa, a to su 30. oktobar 1995., kada je general Mladić
22 potpisao ovu ocjenu. Zatim datum 5. novembar 1995. godine, kada je general Gvero
23 stavio svoj potpis na ocjenu. Možemo li se onda složiti da ovaj konkretni tekst
24 predstavlja konačni zaključak i da je on sačinjen 1995. godine za naznačeni
25 vremenski period?

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, sačekajte prije nego što
2 odgovorite na pitanje.

3 Gospodine Krgoviću, izvolite.

4 G. KRGOVIĆ: Časni Sude, prigovaram na način ispitivanja i na ovu igru
5 datuma, jer tužilac je s... u svom pitanju propustio da navede samo jedan podatak
6 - period za koji se odnosi ocenjivanje, a to je 31.08.1988. do 31.08.1992., što
7 mislim da je najbitnije i to je na prvoj strani ovog dokumenta, znači za period
8 koji nije obuhvaćen optužnicom, bez obzira što se izjava... što je ocena data
9 1995.

10 SVJEDOK: Časni Sude, ja sam upravo htio da Vas upozorim na o... na ovaj
11 detalj. Očito da su u Glavnom Štabu bili zakasnili sa redovnim ocenjivanjem
12 svojih starješina. Neko je propustio svoj dio posla i vjerovatno su upozoreni
13 zbog novčanih primanja i daljih unapređivanja da moraju to da odrade sada u više
14 faza. Ocenjivanje se vrši svake dvije do tri godine. Prema tome, vjerovatno je
15 1995. ocenjivan u dva navrata i za period zaključno sa 1992. i zaključno sa
16 1995. Ovaj ko je pisao ocjenu, on je tu pravio i određene omaške, časni Sude.
17 Jer u ocjenu za devedes...do za 1992. godinu, nije mogao da stavi učešće u
18 operaciji "Lukavac 93".

19 Ja neću da kažem da je nekorektno pisano, ali jeste pisano nekorektno
20 jer ne može mu se to staviti u "pozitivne primere i zasluge", kad to dolazi tek
21 u sledećoj ocjeni. Da li je ovaj kod tog kod pisanja ili prekucavanja ocjene
22 pogriješio - ja ne znam. Ali je suština da je ovo ocjena za rad, zaključno sa
23
24
25
26
27
28
29
30

1 1992. godinom. Bez obzira što je potpisano 1995. godine. Vjerovatno je postojala
2 još jedna ocjena, službena, koja je zaključivala sa 1995. godinom, ja ne znam da
3 li gospoda raspolaže sa tim dokumentom?

4 Ja ne znam ni kakva je zaključak službene sledeće ocjene, a u ovom prvom
5 periodu, ovaj, general Gvero je ocenjen sa čistom peticom. To je najveća ocjena
6 koja se može dati za jednog starješinu, primjeren u svako pogledu. I ova ocena,
7 časni Sude povlaši za sobom još neke stvari. Znači, general Gvero je mogao odmah
8 posle godinu dana, već 1993. da ostvari jednu platnu grupu više i mogao je kraće
9 da se zadrži u činu. Ako je bio general-major, mogao je sa pola rad...r... sledećeg
10 staža već da dobije general-potpukovnika jer mu je to bilo formacijsko mjesto.
11 Ja govorim stručno, ne znam da li me razumijete, al' a... ovako visoka službena
12 ocjena daje određene privilegije starješini koji je nosi.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li to pokriva Vaše pitanje ili
14 želite nešto da dodate?

15 G. THAYER: [simultani prevod] Imam još nekoliko pitanja. Prije nego što
16 nastavite, generale, koliko Vi možete da kažete, postojala je samo jedna
17 operacija "Lukavac 1993.". Da li je postojala operacija Lukavac '92, '91, ili
18 pak samo "'93"?

19 SVJEDOK: Samo "'93", časni Sude, nije bilo de... ranije tih operacija.
20 Zato kažem da ovo nije korektno tekst napisan, možda je prepisan iz one druge
21 ocjene, možda je pogriješio onaj ko je kucao, ali ja to mogu samo u sferi
22 nagađanja da kažem jer ne mogu tačno da kažem, jer ne vidim taj drugi dokument.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možete nastaviti, gospodine Thayer.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod]

2 P: Generale, zato sam postavio pitanje na način kako sam ga postavio.
3 Sasvim jasno, ovakva ocjena u kojoj se ocjenjuje obavljanje dužnosti od strane
4 generala Gvere, nakon augusta 1992. - a kao što svi znamo iz bitki u Podrinju
5 (Cerska kampanja), što je u konačnici dovelo do formiranja sigurne zone
6 Srebrenice - sve to je uvršteno i sve je potpadalo bilo u vrijeme 1993. godine;
7 da li je to tačno?

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Krgoviću.

9 G. KRGOVIĆ: Časni Sude, ja prigovaram na ovaj način pitanja. U ovom
10 dokumentu ne piše nikakva Cerska, nikakva kampanja u dolini Drine, nego
11 operacija... operacije u Podrinju. A Podrinje je mnogo širi pojam od doline reke
12 Drine i enklava i može da znači nešto drugo. Tako da moj /nerazgovijetno/
13 cenjeni kolega kada se poziva na dokument...

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne slažemo se sa Vašim pristupom u ovom
15 dokumentu, gospodine Krgović. Neka svjedok odgovori na pitanje.

16 SVJEDOK: Časni Sude, Podrinje je, ovaj, je sva... sva teritorije duž
17 rijeke Drine, znači. A vodile su se operacije od Goražda, pa zaključno sa
18 Zvornikom. Tako da Vaše je pravo da se ne složite sa gospodinom Krgovićom /sic/,
19 ali a... ja lično mislim da je u tom... u tom kontekstu on u pravu. Međutim, ja sam
20 i razumio, ovaj, gospodina tužioca a... bilo je i određene operacije i 1993.
21 godine, tačno je, koje su se izvodile tu. Ali ova ocjena je zaključno sa 1992.
22 godinom, ne 1993.

23 G. THAYER: [simultani prevod]

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Sada ćemo razgovarati o paravojsci, generale. U zoni odgovornosti
2 vašeg korpusa bio je prisutan paravojni lider po nadimku "Mando". Njegovo pravo
3 ime bilo je Mitar Maksimović. Da li ga se sjećate, generale?

4 O: Sjećam se, časni Sude.

5 P: On je bio jedan od onih koji su sami sebi dali čin. On je formalno
6 ušao u sastav 1. majevičke brigade u Ugljeviku. To je bilo, konačno da se i to
7 desilo, da li sam u pravu?

8 O: Časni Sude, a... ib... ima jedno naređenje Glavnog štaba koje je na
9 početku rata naredilo da sve te paravojne militarn... militantne snage moraju ući
10 u sastav Vojske Republike Srpske, i staviti se pod njenu komandu ili se
11 razoružati. A... po mom dolasku u korpus, bilo je više takvih snaga. Bila je neka
12 Lajnovićeva garda gore na Majevidici. Bio je i "Crni" i "Lugar" u Šamcu. A... pa u
13 tom momentu bilo je još oko Brčkog i tako dalje, nekih elemenata koji nisu bili
14 pod kontrolom vojske.

15 Sa svim svojim raspoloživim snagama i uz podršku s... a... svih starješina na...
16 profesionalnog kadra, mi smo uspjeli da one koji nisu htjeli da se stave pod
17 našu komandu, da ih razoružamo i prebacimo preko granice i predamo Ministarstvu
18 unutrašnjih poslova Srbije. I najčešće se radilo o nekim kriminalnim licima koje
19 /?koji/ su već imali problema sa zakonom.

20 Jedinica Mandina je varirala brojnog stanja od čete pa do jednog
21 bataljona. Međutim, u odnosu na ove ostale on se stavio pod komandu i izvršavô
22 naređenja komandanta 1. majevičke brigade. Ja ne mogu da govorim o njegovim
23 aktivnostima do stavljanja pod našu komandu, i ne želim, ovaj, da snosim
24 odgovornost za to. Ali po ulasku u sastav 1. majevičke brigade, on je ponašao se

25
26
27
28
29
30

1 izuzetno fer i profesionalno, iako nije bio profesionalni starješina. I na
2 kraju, moram da kažem, da sve te paravojne strukture su bile, na određen način,
3 i stranačke an... angažovane.

4 Ja moram da kažem da sam imao problema u početku i sa Bjeljinskom gardom
5 "Panteri", koji sam morao da preformirami da ugradim više profesionalnih
6 starješina da bi mogao da ih imam pod kontrolom. Ali u određenim momentima, ja
7 sam imao slučaj da oni prije saznaju oko svog angažmana, nego ja. To je bio
8 slučaj oko angažovanja oko Bratunca i još nekih, gdje se oni spremaju. "Šta se
9 vi spremate?" Kaže: "Ma, dobićete Vi naređenje." I ja posle tri dana dobijem
10 naređenje Glavnog štaba na zahtev Predsjedništva... predsjednika Karadžića, da se
11 ta jedinica uputi u rejon radi izvršenja borbenih zadataka izvan zone korpusa,
12 što je za mene bilo iznenađenje. Očito su to bile neke linije u k... u koje ja
13 nisam spadao i bio sam zadnji koji za to saznaje.

14 P: Da porazgovaramo, na nekoliko trenutaka o "Panterima". Kada ste
15 spomenuli Bratunačku operaciju - ispravite me, ako griješim - mislim da
16 spominjete operaciju koja je bila početkom 1993. godine, kada su "Panteri"
17 upućeni na Bratunačko područje u odgovoru na napade Armije BiH na tom području.
18 Preciznije, napad na selo Kravica, u januaru 1993. godine. Je li na to mislite?

19 O: Tako je, časni Sude. Jer, ovaj, ja sam dobio poslije informaciju da
20 su... da je i sam Bratunac ugrožen djelovanjem ovih jedinica iz enklave
21 Srebrenica, i da su zato tražili angažovanje ove jedinice da im dođe u pomoć.
22 Iona je otišla tamo i po završetku tog zadatka ona se vratila u sastav korpusa.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: A Mauzerovo pravo ime je bilo Ljubiša Savić, da li je to tačno?

2 O: Tačno je, časni Sude. I on nije bio čitavo vrijeme rata komandant
3 brigade. Mislim 1994., krajem 1994., ovaj, on je počeo da ispoljava neke
4 političke a... ambicije i ja sam mu rekao ukoliko želi da se bavi politikom, da
5 treba da preda vojnu dužnost. I on se složio i na njegovo mjesto je postavljen
6 Lazić Ljubiša, kapetan koji je uspješno to, ovaj, vodio tu jedinicu do kraja
7 rata.

8 P: On je bio samozvani major, a zapravo nije imao nikakvih
9 profesionalnih, vojnih kvalifikacija. Da li je to tačno, generale?

10 O: Tačno je, časni Sude. I lično je general Mladić mu naredio da skine
11 taj čin, uprav na onoj sjednici od 2. septembra 1992. u Bijeljini i ja sam mu,
12 ovaj, predložio i u počet... dobio je prvi oficirski čin kod nas to je
13 potporučnik. Pa je posle bio poručnik i na kraju kapetan. Znači, išao je svojim
14 redosledom, ovaj, nije stigao do majora. Ja ne znam, možda pred kraj rata da je
15 i stigao, ne sećam se više.

16 P: Da li ste ikada čuli da su on i njegova jedinica 1992. godine, tada
17 se mislilo da su sudjelovali u ubistvu Muslimana na području Bijeljine?

18 O: Časni Sude, po dolasku u Bijeljinu, ja sam svašta čuo. Znači, ovaj,
19 iz raznih izvora, ovaj, međutim prave informacije nisam imao. A... ja sam za to
20 saznao o... 2004., kad sam imao intervju sa Vašim kolegama iz Tužilaštva, gdje su
21 mi oni predočili da ima čitav dosje optužnice za pokojnog Ljubišu Savića
22 "Mauzera", za događaje koji su se desili prije mog dolaska u Bijeljinu. Nisam do

23
24
25
26
27
28
29
30

1 tada imao ta saznanja. Da li su se ona krila od mene, ili nisam bio ja za to
2 pogodna ličnost, ja ne znam, ali nisam znao za ta događanja.

3 P: A Mauzerovi "Panteri" se nekada spominju pod imenom "Specijalna
4 brigada". Da li je to tačno?

5 O: Tačno je, časni Sude. Dok nisu preformirani u laku pješadijsku... u
6 Bijeljinsku laku pješadijsku brigadu i tad su se tako zvali. Al' oni su stalno
7 sebe znali "Panteri".

8 P: Prije nego što pređemo na drugu temu. I Mando, i Mauzer su na kraju
9 ušli u sastav vašeg korpusa. Da li je to tačno.

10 O: Jeste, časni Sude.

11 P: Kako sam ja shvatio, u vezi sa Mauzerovom jedinicom, Vaše iskustvo je
12 bilo takvo da je predsjednik Karadžić imao svoje linije/veze sa njima, a u
13 drugim aspektima prema njima su se ophodili kao i prema bilo kojem drugom
14 sastvanom dijelu vašeg korpusa. Da li je to tačno?

15 O: Tako je, časni Sude. Ovaj, ja nisam želio da primam direktna
16 naređenja ni od koga, sem preko generala Mladića. Ovaj, tako da su i meni
17 dolazili, ali oni su očito imali svoju kraću liniju, za koju ja nisam imao vezu.

18 P: Sada na drugu temu. U četvrtak prošle nedelje rekli ste nam da ste
19 izučvali Ženevske konvencije kako sa običnim vojnikom, tako i oficirima. Da li
20 je to tačno?

21 O: Časni Sude, na samom početku raka... rata, od ministra odbrane generala
22 Subotića, dobili smo uputstva, i integralne tekstove Ženevske konvencije. I
23 posebno otkucano, a... postupak sa zarobljenicima. Mi smo to umnožili komandi
24 korpusa i dostavili svakom vojniku, a... I pored toga smo neke druge mjere

25

26

27

28

29

30

1 preduzeli. Na primjer, nismo imali one matrikule za obilježavanje identiteta,
2 što se država nije bila pobrinula za to. Al', smo naredili da jedan formular,
3 jedan karton popuni se sa osnovnim podacima i da svaki vojnik to mora imati u
4 lijevom gornjem džepu bluze, kao što mora u poddžepu da ima prvi zavoj, zavoj
5 prve pomoći i tako dalje.

6 P: Tokom razgovora kojeg ste imali sa predstavnikom Tužilaštva 2004.
7 godine, Vi ste konkretno rekli da 1989. godine, dok ste služili u 329. oklopnoj
8 brigadi sjećate se da ste dobili propise JNA iz 1998. /sic/, koji su se odnosili
9 na provođenje međunarodnog prava iz oblasti ratovanja i oružanih snaga SFRJ. Da
10 li to možete da potvrdite? Sjećate li se da ste dobili taj dokument?

11 O: Tako je, časni Sude, i ta dokumenta su inače u procesu obučavanja i
12 vojnika, i starješina stalno izučavani.

13 P: Mislim da ste nam rekli da ste u skladu sa tim propisima planirali
14 obuku unutar brigade. Da li je to tačno? Jeste li tako uradili?

15 O: Tako je, časni Sude.

16 P: I to je preneseno sve do nivoa bataljona; da li je to tačno?

17 O: Časni Sude, i obuka je izvođena i na nivou čete i voda, znači to je
18 preneseno i do vojnika svakog.

19 P: Vi ste nam govorili o logoru Batković. Kada ste stigli da preuzmete
20 funkciju komandanta korpusa nije Vam se svidjeli to što ste vidjeli, ni što ste
21 čuli o tome, tako da ste zatražili da se napravi izvještaj. Da li se sjećate
22 toga?

23 O: Časni Sude, ja sam kod prijema dužnosti naredio i formirao komisiju
24 da ode i da ustanovi stal... stvarno stanje u logoru Batković jer sam čuo neke

25

26

27

28

29

30

1 oprečne informacije, po dolasku, a ja lično nisam nikad ni ušao u taj Batković.
2 Komisiju sam sastavio od već pomina... pominjanog potpukovnika Mitrovića,
3 profesora koji i sad radi na fakultetu u... u Bijeljini, kao profesor sociologije.
4 Poslao sam ljekara, poslao sam jednog iz organa bezbjednosti i po... mislim da sam
5 poslao jednog iz logistike, zbog tog da on procjeni stanje o... logističke podrške
6 tamo. Izvještaj koji sam, ovaj, od njih dobio već sutradan bio je, ovaj,
7 frapantan i za mene nepojmljiv, jer prvo, u logoru su se nalazila lica koja ni u
8 kom slučaju nisu ratni zarobljenici.

9 Radilo se negdje oko 80 lica, civilne, pa čak i nekoliko maloljetnika
10 koji su jednostvano bili pokupljeni iz svojih kuća iz Zvornika i mjesta Kozluk i
11 dovedeni tamo. A sem toga, komisija je konstatovala da je sadašnje obezbjeđenje
12 neadekvatno i da ga čine rezervisti iz okolnih... iz okolnog sela Batković, koji
13 zloupotrebljavaju blizinu kuća i ne... nevojnički se ponašaju, ne pridržavanju se
14 osnovnog reda. Tako da sam ja naredio da se uhapsi komandant logora, da se odmah
15 suspenduje sva straža i pošalje na front, a da se za obezbeđenje postave vojni
16 policajci koji imaju završen za to kurs, kojima je to i zadatak.

17 Na žalost, posle sam konstatovala da i ti policajci su bili, ovaj,
18 informisali su tog komandanta šta mu se sprema i on je u međuvremenu pobjegao u
19 Srbiju. A onda sam morao zbog toga da rasformiram i čitav bataljon vojne
20 policije i formiran potpuno novi jer uopšte nisam imao povjerenja u njegovo
21 korektno izvršavanje vojno-policajskih zadataka. Kao što vidite, ja sam morô
22 preduzeti veliko spremanje kad sam došao tamo.

23 P: Tokom ovog razgovora sa Tužilaštvom 2004. godine, postavljeno Vam je

24

25

26

27

28

29

30

1 pitanje da li se taj izvještaj poslali do Glavnog štaba, a Vi ste odgovorili da
2 ste podnijeli izvještaj Glavnom štabu. Citiraću šta ste rekli. Vi ste rekli
3 sljedeće:

4 "On je bio uvršten u izvještaj o moralu i upućen generalu Gveri, a
5 načelnik bezbjednosti je podnio izvještaj Tolimiru".

6 Hoću da razjasnim...

7 G. JOSSE: /prevod engleskog transkripta: "Stranica? Stranicu, molim."/

8 G. THAYER: [simultani prevod] To je stranica 188.

9 P: Da razjasnim taj Vaš odgovor. Mislim da ste u petak rekli da su svi
10 izvještaji išli pod Vašim imenom i sa Vašim potpisom Vašem komandantu. Kada ste
11 rekli u tom razgovoru da je izvještaj upućen generalu Gveri, onda zaključujem da
12 ste pod time mislili da mu ga je poslao Mladić ili neko iz Glavnog štaba, budući
13 da je on očigledno bio relevantan za stručna znanja generala Gvere. Da li je to
14 ono što se desilo, gospodine?

15 O: Časni Sude, ovaj, ja moram ovdje da razjasnim. Radi razumijevanja, ja
16 ne mogu odmah direktno da odgovorim na ovo pitanje. Izvještaj je poslan, na
17 ličnost, ovaj, na Glavni štab, a general Mladić kad razvrstava poštu, on šalje.
18 A mi stavimo u podnesku akta tamo kome smatramo da treba on da ide, ovaj.
19 Izveštaj sam poslao generalu Gveri, zbog toga što se... što je... što sam znao da će
20 ovo izazvati određeni politički problem. Jer politika je te ljude i smjestila u
21 logor. Da je bilo volje da ih puste, imali su oni tri mjeseca na raspolaganju,
22 nisu morali čekati mene. I ja sam znao sada kad ih ja puštam, da će... da ću biti
23 izložen veliki... velikom pritisku i lokalne, a vjerovatno i centralne političke
24 vlasti. I zbog toga sam mu poslao.

25

26

27

28

29

30

1 I... jer... a u tom izvještaju sam ja naveo i da sam odredio stalnu
2 komisiju, između ostalog, iz organa za moral je bio taj čovek koji je bio
3 predsjednik komisije i bio je stalno zadužen za nadzor jer sam smatrao, kao
4 humanista, da će on to najbolje da radi. A to je iz organa za moral. Ja nisam
5 znao kako su na Glavnom štabu koncipirali te odnose, ali ja sam imao najviše
6 povjerenja u ove ljude, ovaj, kao izuzetno iskusne i korektne da će to obaviti
7 kako treba.

8 Jer taj čovjek je kod...z... kod mene vodio i problematiku saradnje sa
9 humanitarnim organizacijama, sa... odnosno sa Međunarodnim komitetom Crvenog
10 krsta, UNHCR-om i sa UNPROFOR-om. A on je išao i, ovaj, i na neke sastanke
11 civilne vlasti ko... gdje se raspravljalo oko tih odnosa, tako da sam iz tog
12 razloga poslao generalu Gveri. A a... po prirodi posla organi bezbjednosti, znači,
13 vrše nadzor nad bezbjednosnim aspektom obezbjeđenja logora, preko vojne
14 policije. I naredio sam tome Momi da isto izvjesti gore Glavni štab, ovaj,
15 svojom linijom da smo izvršili smjenu i da ćemo rasformirat' bataljon policije.
16 Znate, to je i drastična mjera. Ja dok ne formiram novi, ja imam jedan vakuum,
17 koji, ovaj, je malo i opasan dok se to ne razriješi.

18 I ta vojna policija obezbjeđuje i mene i... i gla... ovaj, i komandu. Vrš
19 vojno-policijske zadatke na terenu, obezbjeđuje čak i vojni sud i tužilaštvo,
20 ovaj, koji nisu u mojoj... pod mojom komandom.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Nisam htio prekidati. Samo da se jasno
23 kaže, ovo je bilo 1992. godine. To se iz konteksta na stranici 188 može jasno
24 vidjeti.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vi se slažete s tim, gospodine Thayer ?

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod] Da, da. Pa to je jasno i iz samog iskaza
2 svjedoka.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite nastaviti.

4 G. THAYER: [simultani prevod]

5 P: Samo da se nadovežemo na ovo zadnje što ste rekli, generale. Kad je
6 riječ o Batkoviću, vojna policija korpusa, da li su oni sve do 1995. bili
7 zaduženi za obezbjeđivanje tog objekta i čuvali tko je god zarobljenike se tamo
8 držalo u tom periodu od 1992. do 1995.?

9 O: Jeste, časni Sude.

10 P: Kada je 2004. s Vama vođen razgovor, postavljeno Vam je pitanje o
11 podnošenju izvještaja o pitanjima morala Vašoj nadređenoj komandi. Htio bih Vam
12 pročitati jedan dio tog razgovora. Mi to nemamo transkribirano na jeziku koji Vi
13 govorite, generale. Htio bih biti zato siguran da sam ja dobro shvatio ovaj dio,
14 da vidim da se razumije kontekst ovog dijela razgovora.

15 Istražitelj, čovjek koji se zove Paul Grady, je Vas pitao na stranici
16 172, transkripta sljedeće:

17 "Imamo mnogo Gverinih izvještaja. Da li Gvero piše izvještaj za pitanja
18 morala, onda s eto šalje korpusu, Vi to dajete Jeličiću i onda mi kažete da ide
19 to komandantima brigade."

20 A Vi kažete:

21 "Dajte da ne miješamo razine komandovanja. Ja podnosim izvještaj Glavnom
22 štabu, a ne oni meni. Oni meni izdaju naređenja. Kao što komandanti brigada meni
23 podnose izvještaje, a ja njima naređujem. Kada Jeličić primi izvještaje od
24 brigade, i sa pozitivnim i sa negativnim primjerima događaja koji utječu na

25

26

27

28

29

30

1 moral i jedni i drugi, naravno, moraju biti uključeni u izvještaj. Onda Gvero
2 takav izvještaj dobiva zajedno sa izvještajima koja dobiva i od drugih jedinica.
3 Onda se vrši procjena morala u vojsci u cjelini, na temelju svih tih
4 izvještaja."

5 Zatim Vam je postavljeno pitanje koje se na to nadovezuje. Čini se da
6 Vam je tu istražitelj dao nekoliko primjera i onda Vam je pokazao jedan
7 konkretan primjer. I Vi ste pogledali nešto i rekli ste sljedeće:

8 "Oni su se slali svakog mjeseca. Bilo je i vanrednih izvještaja, samo
9 ako bi došlo do nekih veoma, veoma ozbiljnih problema. Prva stavka o kojoj se
10 treba podnositi izvještaj su bile stvari koje su pozitivno utjecale na moral.
11 Dakle, trebalo se tražiti stvari iz pozitivnog ugla. Druga stavka su bili
12 pozitivni primjeri pojedinaca i jedinica. Sljedeća stavka su bili negativni
13 utjecaji na moral. Zatim, negativni događaji koji su se dogodili i zatim je na
14 kaj bila procjena. I onda se izvrši ocjena i dobrog i lošeg, i navode se mjere
15 koje naša komanda treba poduzeti da bi se poboljšala situacija."

16 Sad ću se zaustaviti tu, već neko vrijeme govorim, a još uvijek sam
17 prekidao Vaš odgovor tek na polovini. Dakle, pričekat ću prvo da razmislimo o
18 tome, pa ćemo ići dalje sa Vašim odgovorima od onda. Dakle, na temelju Vaših
19 iskustava, kao komandanta korpusa, generale, jesu li ti mjesečni izvještaji
20 upravo na taj način bili sastavljani u korpusu i zatim slani u Glavni štab? Da
21 li je, u osnovi, to način kako su stvari funkcionirale ili želite nešto dodati,
22 oduzeti iz ovoga što sam ja pročitao?

23 O: Časni Sude, ovaj, kao i za sve ostale elemente borbene gotovosti,

24

25

26

27

28

29

30

1 tako i ja kao komandant sam odgovoran i za stanje morala. A moj stručni organ,
2 on piše, znači, procjenjuje itd. i iznosi na mome kolegiju, gdje mi raspravimo o
3 tome i kad se složimo oko toga on sastavlja akt.

4 Taj akt sastavljeni ide, sa mojim potpisom, ide u Glavni štab i on po
5 prirodi gore bude razvrstavan od generala Mladića prema generalu /?generalu/
6 Gveri. General Mladić, vjerovatno, pogleda one osnovne stavke što ga interesuje
7 iz tog dokumenta. A... Na osnovu svih pr... tih prikupljenih, vjerovatno, i gore oni
8 sastaju se i cijene moral u čitavoj vojsci i predlažu elemente. Tu d... imaju...
9 ovaj, mora da razdvojimo određene stvari. Imaju, ovaj, predlozi, šta se može na...
10 na svačijoj nivou, razini, da se uradi na poboljšanju morala. Znači, imaju
11 stvari koje se mogu odraditi na nivou brigada, sama brigada svojim snagama i
12 sredstvima, ali ih treba na to uputiti. Tamo gdje ne mogu, mi onda šaljemo
13 nekoga iz moga štaba da im pomogne u tome. Ili iz stručnog organa ili, ovaj,
14 nekog od mojih drugih pomoćnika. Isto to semo... ima stvari koji se mogu odraditi
15 na razini, odnosno na nivou korpusa.

16 A imaju, ovaj, po nama, po našoj procjeni stvari koje bi trebalo da
17 uradi vrhovna komanda, koje su neophodne, a koje negativno utiču na opšti moral
18 vojske, o čemu smo mi i ranije, u više navrata govorili. 'Nači, to je, ovaj,
19 jedan normalan put u prikupljanu podataka o stanju morala u jedinicama, njegovom
20 procjenjivanju i predlaganju, komandovanju šta treba da se preuzme na njegovom
21 poboljšanju. Molim Vas, ko... zadnja odluka je na komandantu, stručni organ, on
22 predlaže, a komandant može da iznalazi neke druge komandne dužnosti. Bilo je
23 slučajeva da je komandant lično morao da ode u jednu takvu jedinicu gdje uzdrman
24 mu je moral. Ja sam imao situaciju kada su mi poginuli ova... i...i...i komandant

25
26
27
28
29
30

1 i načelnik štaba brigade. Znae, brigada je obezglavljen, nema ni glavnog, ni
2 zamjenika. Ja sam morao lično da odem u tu jedinicu. Tu jedinicu da
3 stabilizujem, da ojačam sa određenim mojim rezervnim snagama, dok se izabere
4 novi, dok /?se/ postavi novi komandant, dok se uvede u posao itd. To je... to je
5 vrlo komplikovano i vrlo jedna suptilna operacija koja se mora izvesti krajnje
6 profesionalno i u što kraćem vremenskom periodu.

7 P: Generale, u ovom odgovoru koji ste nam sada rekli, spomenuli ste
8 pitanja koja se mogu uraditi na razini brigade. Po neki put je potrebno tražiti
9 pomoć od stručnog organa na razini korpusa. Rekli ste dakle, da zatim ima:

10 "Stvari koje se mogu napraviti na razini samog korpusa za poboljšanje
11 morala."

12 I rekli ste da:

13 "Po našoj procjeni može biti i onih stvari koje može napraviti vrhovna
14 komanda", a koje su bitne. Da spomenemo još jednu razinu koja je između korpusa
15 i vrhovne komande, a to je Glavni štab. Recite nam šta bi radio u tom procesu
16 organ za moral u Glavnome štabu?

17 O: Časni Sude, radio bi isto procenu na osnovu ovih elemenata. Iznalazio
18 i pozitivne i negativne stvari i, ovaj, predlagao komandantu određene mjere iz
19 stručnog dijela svoga, koje smatra da bi trebalo preduzeti da to... se da se tamo
20 gdje je lošije il' da se popravi stanje, poboljša itd. Ovaj, isto... istu razinu
21 oni imaju, ovaj, isti... istu odgovornost po tom pitanju, kao i mi u korpusu, samo
22 što oni sad su za čitavu vojsku. Ja nisam preskočio taj nivo, ovaj, komandovanja
23 jer je, ovaj, njegov je postupak... rad je sličan, s tim što je drugačija
24 koncepcija kod njih, organa za moral, za razliku od mene koji je bila manja,
25 ov..., manja grupa ljudi, a imali su više obaveza. Jer moji su vodili i
26 informisanje i list pravili i sve ostalo.

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, prevodioci nisu čuli ovu
2 posljednju rečenicu koju ste rekli. Molim Vas, ponovite. Rekli ste: "Da je
3 postupak... metod rada bio sličan, ali da je koncept bio, sigurnosne straže bio
4 drugačiji. Imao sam manju grupu," ali tu su očito predvodiooci se izgubili.

5 SVJEDOK: Ja se izvinjavam, stvarno, ovaj, mislio sam da sam se popravio,
6 a evo opet sam se pokvario. Časni Sude, izvinjavam se.

7 Metod, znači, procjene je sličan kao i u korpusima, s tim što organ za
8 moral u Glavnom štabu nije koncipiran isto kao organ za moral u korpusima. U
9 korpusima, ovaj, pored ovih obaveza oko morala, moji su ljudi tamo - kao što sam
10 već rekao - imali i obavezu kontrole, znači, stanja u Batkoviću; imali su
11 informativnu djelatnost; imali su *press* centar koji je izdavao list, saradnju sa
12 međunarodnim organizacijama, pa i razmjenu ratnih zarobljenika, što nije,
13 ovaj... u drugim korpusima i u Glavnom štabu, nije bio predmet rada organa za
14 moral, pa, ovaj, ja molim da se to uzme u obzir, ovaj. Jer oni su ipak viša
15 komanda i na strategijskom nivou i drugas... drugačije su organizovani.

16 Ja mogu da govorim iz svoga iskustva, ja nisam prisustvovao, časni Sude,
17 nijednom analizi toj koja je vršena na nivou Glavnog štaba.

18 G. THAYER: [simultani prevod]

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da sada nastavim čitati Vaš odgovor na pitanje gospodina Gradyja,
2 generale, kada ste govorili o mjesečnim izvještajima o moralu koje je korpus
3 slao Glavnom štabu. Zatim kažete:

4 "Zadnji je zahtjev našim nadređenim organima, dakle Glavnom štabu i
5 državnom rukovodstvu da se nešto uradi. Dakle, Gvero dobiva izvještaje iz
6 korpusa, a onda ih prikuplja u jedan dokument, a zatim sastavlja izvještaj o
7 situaciji borbenoj morala vojske, koji se prvo onda šalje Mladiću, a zatim
8 vrhovnoj komandi, Karadžiću. I na temelju problema koji su uočeni u izvještaju i
9 zahtjeva koji su podneseni u zadnjoj stavci, obično bismo dobivali dokument od
10 Glavnog štaba kojim se reguliraju naši zahtjevi i naša pitanja. I tu bi obično
11 stajalo..."

12 I tu Vi sad citirate: U Vašem izvještaju broj taj i taj, navedeni su
13 sljedeći problemi.

14 "Mi vas sada obavještavamo da s obzirom da taj problem nije pod našom
15 nadležnošću da smo mi o tome obavijestili vrhovnu komandu i da očekujemo da ćemo
16 dobiti sad šta god bilo to što ste zatražili, dodatno ljudstvo ili nešto što se
17 očekuje i to unutar deset dana, ili neki takav rok."

18 Dakle, generale, koliko Vi znate da li je to tako funkcioniralo. Zahtjev
19 od korpusa bi bio upućivan Glavnom štabu, pa onda dalje predsjedniku Karadžiću,
20 a zatim bi to ponovo stizala do Vas, kada je riječ bila o pokušajima da se
21 razriješe problemi vezani za moral ili o bilo kakvim drugim pitanjima na koje
22 ste skretali pažnju nadređene komande?

23 O: Tačno je, časní Sude. Al' moramo opet da napravimo negdje je... jednu
24
25
26
27
28
29
30

1 razliku. Imalo je stvari koje je Glavni štab mogao da izreguliše i da nam
2 pomogne i oni bi nam na to odmah odgovorili, a ono što nije u njihovoj
3 nadležnosti, onda bi' ostavili kao zahtjev gore. Jer nem... neće izvještavati
4 vrhovnu komandu, ono što oni mogu sami da razriješe. Ja govorim o...o o
5 principijelno o tim stvarima. Tu je... ja sam tu i uvrštavô i neke određene
6 probleme i vezano za kadar na primer u moralu kad sam morao da promijenim
7 pomoćnika moga za moral itd.

8 P: Tokom toga razgovora sa Tužilaštvom 2004. godine, rekli ste da je
9 general Gvero Vas često nazivao. Znam da je to bilo davno, ali da li biste mogli
10 dati Pretresnom vijeću neki primjer iz, recimo... nije važno, bilo kada tokom
11 1995., primjer toga o čemu ste razgovarali kada ste sa generalom Gverom bili u
12 kontaktu u vezi sa nekim problemom morala ili nekim drugim pitanjem iz Vašeg
13 korpusa?

14 O: Časni Sude, general Gvero je, ovaj, bio jedan od najstarijih naših
15 generala i on je uživao našu izuzetnu, ovaj, poštovanje i on je bio izuzetno
16 korektan i nikad nije mimo mene zvao moje organe za moral. Ako je imao kakvih
17 zahtjeva prema njima, on bi prvo nazvao mene i kaže, rekao: "Komandante,
18 Jeličić mi nije poslao neki izvještaj," ili "Tražili smo to i to i još nismo
19 dobili. Dajte, vidite, šta se s njima... šta se to dešava itd."

20 Najčešće je zvao onda kad se... a... kad je vremenska distanca za neku
21 aktivnost bila sužena, vezano za neko savjetovanje. Jer često su me zvali da
22 prisustvujem tamo savjetovanju gdje se skupe predsjednici opština sa moje
23 teritorije, a koje organizuje vrhovna komanda, odnosno predse... premijer, ovaj, a
24 vezano je za dalje vođenje rata ili, ovaj, mogućnosti. Onda je on rekao, ovaj:
25 "Bilo bi dobro da i Vi prisustvujete, kao komandant tamo," itd. Ovaj...

26

27

28

29

30

1 "Komandant je naredio da se Vi tamo javite u tol'ko sati, pa pošaljite nam
2 izvještaj šta je bilo tamo" a... to su bili ti...ti slučajevi.

3 Inače, kad god je prolazio kroz moju zonu, obavezno je došao na komandno
4 mjesto, pa na 10 minuta na 10 minuta, ali je, ovaj, j... on je bio izuzetno
5 iskusan čovjek i svaki razgovor sa njima... s njime je, ovaj, za mene je bilo,
6 ovaj, uvijek poučno. Nije se miješao u komandovanje i nije nikad pao u iskušenje
7 da on izdaje neka naređenja. Ja hoću ovdje da kažem još jednom, ovaj, časn
8 Sude, ni po prirodi svog posla, a ni kao ličnost, on nije čovjek koji je sklon
9 naređivanju i komandovanju. Jer on je... i u vojsci je, ja mislim, ovaj, samo
10 početna dužnost da mu je bila komandna, sve ostale su bile u sferi morala.

11 P: Generale, u ovih preostalih deset minuta želim Vam pokazati još jedan
12 dokument.

13 G. THAYER: [simultani prevod] To je 5D974.

14 P: Prethodni četvrtak smo pregledali taj dokument, riječ je o Vašoj
15 zapovijesti za napad ili naređenju za napad vezano za operaciju "Spreča".
16 Postaviću Vam nekoliko pitanja o tom dokumentu.

17 G. THAYER: [simultani prevod] Molim stranicu 5, u verziji na engleskom,
18 a u originalu isto na stranici broj 5. Mislim da je pri samom vrhu stranice.

19 P: Vidite li tamo gdje piše: "Jedinice vojne policije težišno angažovati
20 na obezbeđenju lica komandnog mesta"?

21 O: Molim da se podigne malo.

22 G. THAYER: [simultani prevod] Ne, na drugu stranu, tako. Na drugu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 stranu. Moramo vidjeti vrh dokumenta.

2 SVJEDOK: Da.

3 P: Vidite li gdje se govori na samom vrhu dokumenta o jedinicama vojne
4 policije?

5 O: Vidim, časni Sude.

6 P: Tu se navodi da će vojna policija biti angažovana na obezbjeđivanju
7 ratnih zarobljenika. U sledećem stavu stoji:

8 "Ratne zarobljenika nakon kraćih razgovora sprovesti u centar
9 'Batković', na dalji tretman i obradu. Te, sprečiti bilo kakvu zloupotrebu istih
10 u cilju njihove razmene za eventualno zarobljene naše borce."

11 Kada je riječ o takvim aktivnostima u vašem korpusu, da li je to bio
12 standardni postupak da je vojna policija ta koja je zadužena za ratne
13 zarobljenike i da se nakon kraćeg razgovora, ratni zarobljenici sprovode u
14 određenu lokaciju, a ovdje je riječ o sabirnom centru Batković?

15 O: Časni Sude, ratni zarobljenik, ovaj se... prvo ga privede policija
16 brigade na određenu lokaciju, gdje obavještajni oficiri od njih pokušaju doznati
17 određene podatke koji su interesantni radi razumijevanja stanja neprijatelja,
18 gdje se... broja jedinica, sredstava itd. Što je normalna procedura. I
19 izvještavaju da... komadnu korpusa das... da s... da imaj ratnog zarobljenika. Organ
20 bezbjednosti korpusa odmah šalje patrolu vojne policije, znači sa vozilom, i
21 preuzima to lice posle sat-dva ovorag... tog razgovora i vodi direktno u sabirni

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 centar Batković. A komandant logora odmah obavještava Međunarodni komitet
2 Crvenog krsta koji treba da dođe da uzme takođe podatke od njega.

3 Jer kod njegovo... uzimanja njegovih osnovnih podataka, ovaj, prisutan je
4 i predstavnik Međunarodnog komiteta Crvenog krsta. I onda on kad dobije svoj
5 broj itd., on je zaštićen faktički i, ovaj, dobija i određena prava, da se javi
6 porodici i tako... da bude zdravstveno liječen i... i sve ono što je u svoj njegovoj
7 nesreći koja ga je zadesila, treba da mu olakša život. On ide u daljem tretmanu...
8 mi smo o... sa komandom 2. korpusa Armije BiH za... razvili izuzetno dobru saradnju
9 - iako smo direktni protivnici - tako da sam... mi veoma brzo te ljude
10 razmjenjivali za naše borce koje su zarobljeni na njihovoj strani, odnosno za
11 lica koje se nalaze u zatvorima, na primjer u Tuzli, ovaj, koji su iz nekih
12 političkih razloga bili zatvoreni. To je bio redovan tretman.

13 P: U razgovoru koji ste vodili sa Tužilaštvom 2004. godine, generale, Vi
14 ste naveli prilično sažeto, dozvolite da citiram:

15 "Kada se netko preda, on više ne predstavlja opasnost. Njih jedino treba
16 hraniti, liječiti, tj. nešto učiniti sa njihovim ranama ako su ranjeni i poslati
17 ih u sabirni centar."

18 Sjećate li se da ste to rekli 2004.?

19 O: Tačno je, časni Sude. On je kad se preda, on više ne predstavlja
20 opasnost ni za koga.

21 P: A kada je netko nenaoružan, kada ga imate pod kontrolom, zar se to,
22 zapravo, ne svodi upravo na ovo što ste nam rekli 2004. - da se onda to sve
23 svodi na to da se sa takvom osobom, kao što ste rekli, da se treba postupati kao
24 sa ratnim zarobljenikom?

25 O: Časni Sude, ovaj, kad je došao već u tu situaciju da bude zarobljen,
26 ovaj, taj nesretnik je isfrustriran, isprepadan za osnovnu egzistenciju, ovaj,

27

28

29

30

1 on je jadan i bijedan sam od sebe. I jedino što za njega treba učiniti je
2 zaštititi ga, ovaj, morate ga skloniti iz zone borbenih dejstava, da on iako se
3 predao ne bude izložen vatri ili našoj ili neprijateljskoj i upravo tako
4 postupiti onda s njime. I iskoristit' ga, molim Vas, ja sam rekao svim mojim
5 komandantima: Jedan ratnik zarobljenik je i jedan Srbin izveden iz logora na
6 drugoj strani. Sačuvavši život tom ratnom zarobljeniku, sačuvali smo život
7 jednog Srbina. I tako smo nastojali čitavo vrijeme rata da... i pazili da se to
8 tako sprovodi.

9 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, vidim da ima
10 još jedna minuta do pauze. Ovo bi bio povoljan trenutak

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, 25 minuta.

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 ... Početak pauze u 10.29h

14 ... Sjednica nastavljena u 10.59h

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sjesti

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite nastaviti, gospodine Thayer.

17 Šta mislite, koliko Vam još treba vremena?

18 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja sam tokom
19 pauze skratio, ali mislim da će mi ipak trebati ostatak vremena koje sam
20 procijenio za ovo unakrsno ispitivanje. Mislim negdje dva i četvrt.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam.

22 G. THAYER: [simultani prevod]

23 P: Gospodine generale, mi smo upravo maločas pogledali borbenu naredbu
24 za operaciju "Spreča 95". Kako vidim, ona je još uvijek na ekranu. Ako

25

26

27

28

29

30

1 pogledate tačku 7.6, ako malo spustimo tekst na ekranu. Pod naslovom "moralno-
2 psihološke pripreme" Vi naređujete da neposredno prije početka operacija da:

3 "Budu obavješteni svi učesnici komande jedinice o cilju, važnosti i
4 zadacima operacije, sa naročitim fokusom na vojno-političke navedene tačke."

5 Kako ste došli do ovih informacija i kako ste došli do analize koju ste
6 uvrstili u ovu borbenu zapovijest?

7 O: Časni Sude, ja sam u ranije datim odgovorima istakao da je inače ova
8 operacija počela ranije nego što je bila i planirana upravo zbog toga što su,
9 ovaj, ona je trebala da bude planirana ukoliko se prekine primirje, a naši
10 protivnici su ga prekinuli čak i mnogo prije nego što smo mi i očekivali. I ona
11 je faktički bila uzrokovana problemima koje smo imali na Majevidici, gdje je
12 neprijatelj pokušao da zauzme dominantne objekte, uključujući i relej na
13 Stolicama, što bi mu stvo... dalo a... zaista povoljne uslove da posle - to su
14 najviši vrhovi, posle sve pada, teren prema Semberiji, sve do rijeka Drine i
15 Save - daje mu mnogo povoljnije uslove za nastavak ofenzivnih dejstava. Ukoliko
16 bi ti objekti, pa posle i Semberija, ovaj une... palo u neprijateljske ruke,
17 objektivno bi bilo da bi se teritorija Republike Srpske podijelila na dva dijela
18 i što bi automatski predstavljalo i nemogućnost cjelovitosti teritorije i niz
19 problema i u snabdijevanju i u komandovanju i ostalo.

20 Ovi elementi koje ste pitali iz procjene, odnosno a... mjere koje treba

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 preduzeti na moralno-političkim pripremama učesnika akcije proizilaze iz nekih
2 naših ranijih iskustava. Proizilaze iz ocjene morala za prethodnu godinu, i
3 posebno, ovaj, ustaljenim mjerama koje treba preduzeti kada se, ovaj, polazi u
4 ofanzivna dejstva. A one su zaključene na osnovu savjetovanja koje sam ja imao
5 sa svim mojim neposrednim saradnicima, znači, načelnikom štaba i ostalim
6 pomoćnicima.

7 P: Prva alineja se odnosi na međunarodne okolnosti i na trenutne
8 aktivnosti članica kontakt grupe, posebno Rusije. Generale, kako ste dolazili od
9 ovakve vrste informacija? Uz Vaše ostale dužnosti, zaključujem da niste imali
10 vremena da čitate sve međunarodne političke časopise. Kako ste dolazili do
11 saznanja u ovakvim političkim događanjima?

12 O: Ovaj prvi dio smo obično dobijali iz informacije iz Glavnog štaba.

13 P: A ko Vam je iz Glavnog štaba davao te informacije?

14 O: Informacije su dolazile redovnom poštom, propratni akt, a nju je
15 sačinjavala /?sačinjavao/, ovaj, organ koji se bavi o ovoj problematici, to je
16 organ generala Gvere.

17 P: Generale, u Vašem iskustvu, kažite zašto je bilo važno ovakvu vrstu
18 informacija uvrštavati u borbeni zapovijed?

19 O: Časni Sude, ovaj, mi smo i vodili jednu specifičnu vrstu ratnih
20 dejstava da je, ovaj... koja je vođena na teritoriji protiv dojučerašnjih komšija.
21 Rat je po svom karakterist... ovaj pored odbrambene određene funkcije, on je imao
22 i obilježja i građanskog rata, na određen način i vjerskog rata, a u svakom
23 slučaju bio je lokalni. I ovaj, protivnici su govorili isti jezik, isto oružje
24 imali, pa čak i ista škole vojne su završili, ovaj, što je sve u...

25

26

27

28

29

30

1 komplikovalo pripreme i organizaciju izvođenja borbenih dejstava.

2 Ova prva tačka se davala jednostavno, upravo što ste rekli da nismo
3 imali vremena i da pratimo događanja ni... na političkoj sceni itd., da bi vojnici
4 shvatili u kojim okolnostima se ovo izvodi. I ovaj, to su bile već velike
5 pripreme za konačan završetak rata. Znači, trebalo je izdržati, sačuvati
6 teritoriju, onakva kakva jeste, da bi se dali povoljni uslovi našim
7 pregovaračima da taj rat završe bez nekih velikih problema i ustupaka koji bi
8 bili štetni za narod. Znači, da i oni sami svojim samopregorom i disciplinom
9 doprinose upravo tome.

10 P: Generale, nadovezaćemo se na ono što ste nam rekli u petak, a to je:
11 budući da je moral bio drugi po značaju, da upotrijebim Vaše riječi, i to odmah
12 uz obuku, da li sam u pravu ako kažem da kad Vi kažete: "Borci su shvatili za
13 šta se bore, a to je suštinski element borbene gotovosti," drugim riječima, da
14 vojnik u rovu shvati šta je to za šta on rizikuje svoj život i da se slaže sa
15 ciljevima borbe?

16 O: Tačno je, časni Sude. Međutim, ovaj, ja moram da dâm ovdje jednu
17 ispravku. Prvi element je rukovođenje i komandovanje, znači od komandanta pa
18 redom, pa onda je moral, pa onda ide obučenost i uvježbanost.

19 A... časni Sude, ja moram da citiram i vojnog teoretičara, kineskog, Sum
20 Cu Vua /fon./, koji je još prije nov ere rekao da više vrijedi jedan lav ispred

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 krda magaraca, nego magarac ispred krda lavova.

2 Tu je, znači, odlučujuća uloga komandanta i svog komandnog kadra. Drugo
3 je voljnost za borbu, o čemu gospodin Thayer govori. To je tačno činjenica,
4 ukoliko postoji voljnost i kad nije dovoljno ni snabdjeven, ne raspolaže ni
5 određenim neophodnim artiklima, ukoliko je on, ovaj, stvarno opredjeljen da se
6 žrtvuje za... za te ciljeva rata, on će to... minimalizirat' te probleme, a ovaj,
7 suštinski će izvršiti zadatak i u najtežim okolnostima, je... A one druge elemente
8 sada da ne govorimo. Tačno je da je vrlo bitan. Ali isto je tačno da to ne čini
9 organ za moral. Na moral utiče sve, od vrhovnog komandovanja pa do lokalne
10 zajednice, pa do toga kako je porodica zbrinuta, pa i kakve je hrana, časni
11 Sude. Na žalost, ali svi smo ljudi i sve to nas na određeni način utiče na
12 moral.

13 P: Generale, nije li svrha organa za moral - od najnižeg nivoa pa sve do
14 Glavnog štaba - da stalno ocjenjuje te razne faktore koji mogu uticati na moral,
15 da bi osigurali da se duh borbenosti održava na najvišem nivou?

16 O: Tačno je, časni Sude. I to se predlaže komandantu. I komandant bi
17 trebao sve što je pozitivno da uvaži i da podrži i da u duhu toga izdaje
18 određena naređenja. Ukoliko to komandant ne usvaja, on sam rizikuje da rezultati
19 budu ispod nivoa koji je on očekivao. Onda ne može biti greška na organu za
20 moral, znate, ako se na vrijeme upozorili i predložili određene mjere, a one

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 nisu prihvaćene, a onda nek' snosi posljedice, ako ih nije prihvatio.

2 P: Generale, pogledajmo jedan drugi dokument.

3 G. THAYER: [simultani prevod] 5D982.

4 P: Generale, ovo je još jedan dokument koji je relevantan za operaciju
5 "Spreča 95". To je analiza jednomjesečnog izvođenja operacije. Dajte sebi malo
6 vremena i upoznajte se sa dokumentom. Ne znam da li ste ga u posljednje vrijeme
7 vidjeli ili ne?

8 O: Mogu li vid'ti /?vidjeti/ ostali dio dokumenta?

9 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da se spusti dokument.

10 P: Generale, možda da uštedimo malo vremena. Da li se sjećate - neću
11 zalaziti u detalje, mislim da smo već o njima govorili općenito u odgovoru na
12 neka pitanja nekih cijenjenih kolega iz Odbrane - da li je tačno reći da je iz
13 raznih razloga Glavni štab preuzeo je komandu nad ovom operacijom? I rezultat
14 analize koja se iznosi u ovom dokumentu, napravljeni su određeni zaključci, kako
15 bi se uspješno završila operacija.

16 O: Tačno je, časnici Sude. Ovaj, ja nisam bio prisutvovô, bio je moj
17 predstavnik tamo prisutan, ali suština je u tome.

18 P: Da bude jasno u zapisniku, pitaću Vas sljedeće: skraćenica koju
19 vidimo u originalu - NONO, možete li nam reći ko je to NONO, koja je to
20 funkcija? Kaže se da je to pukovnik Genjo, koja je bila njegova funkcija 1995.
21 godine?

22 O: To je pukovnik Gengo, malo teško za izgovarati za Vas, a on je bio
23 pomoćnik načelnika štaba za operativno-nastavne poslove, a ovdje je, znači, iz

24

25

26

27

28

29

30

1 operativno-nastavnog organa je tako... tako su stavili ovdje kao skraćenicu. ONO
2 je operativno-nastavni organ. On je stručno lice za dokumentaciju i vezano za
3 borbeno dejstva.

4 P: Dobro.

5 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo sada tačku 3. Ona je na 4.
6 stranici u verziji na engleskom, i na 3. stranici u verziji na B/H/S-u, tačka 3.

7 P: Tu stoji da je jedan od opštih zadataka za unapređenje operacije uz
8 oficire iz Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, uvrstiti jednog operativca iz
9 svakog korpusa na IKM-u Glavnog štaba, kao i za moral i psihološku propagandu.
10 To je pod brojem tri. Da li to vidite, generale?

11 O: Vidim. Vidim, časni Sude. Ja ne znam... Je l' se čujem?

12 P: Moje pitanje je: da li se sjećate zašto je bilo važno da pomoćnik
13 komandanta za moral bude na isturenom komandom mjestu Glavnog štaba?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Krgović.

15 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Pitanje cijenjenog kolege vodi u
16 pogrešnom pravcu, zato što to je pomoćnik komandanta korpusa za moral, a ne
17 Glavnog štaba... a ne pomoćnik komandanta. /prevod engleskog transkripta: "Ovdje
18 stoji pomoćnik komandanta Glavnog štaba."/.

19 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ja sam
20 identifikovao organ na nivou, tako da kolega pravi prigovor bez razloga. Ja sam
21 pitao zašto je bilo važno da pomoćnik komandanta za moral i psihološku

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 propagandu bude na isturenom komandnom mjestu Glavnog štaba?

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je sasvim legitimno pitanje.
3 Mislim da svjedok može, siguran sam, da odgovori. Generale, možete li odgovoriti
4 na pitanje?

5 SVJEDOK: Časni Sude, ne znam šta je iniciralo nač...e... načelnika štaba iz
6 Glavnog štaba da donese ovaj zaključak. Da l' je bio problem u informisanju ili
7 neki, nečem drugom il' motivisanju tih jedinica, jel /sic/ ja ne znam. Ne mogu
8 da Vam sa sigurnošću potvrdim.

9 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo sada stranicu 6 verzije na
10 engleskom, i stranicu 5 verzije na B/H/S-u, odnosno tačku 8.

11 P: Tu stoji:

12 "Posebnim nastojanjima svih subjekata, naročito organima koji su
13 rukovođenje i komandovanje i organe za moral, morali smo da objasnimo vojnicima
14 ciljeve, rezultate i konačne posljedice uspješnog završetka ove operacije.
15 Stoga, ponovno uspostvaljanje morala od početka operacije i stvaranje uslova za
16 još veću dužinu izvođenja zadataka operacije 'Spreča 95'."

17 Generale, da li Vam ovo osvježava pamćenje u vezi sa time zašto je
18 generalu Milovanoviću bilo važno da pomoćnika komandanta za moral stavi na
19 istureno komandno mjesto Glavnog štaba za vrijeme ostatka ove operacije?

20 O: Ja prvo ne vidim to što ste pročitali. Ja molim da mi se predoči.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: To je tačka 8, možemo da povećamo, ako će Vam to pomoći?

2 O: Sad vidim, časni Sude. Časni Sude, moram ponovi da Vam objasnim
3 situaciju koja se desila. Početnom operacijom "Spreča", mi smo povratili
4 izgubljene teritorije na m... na Majeveci. Međutim, skoro blizina završetka rata,
5 koja je... koje smo svi bili svjesni, uključujući i borce, i javno predočeno da
6 Republika Srpska prihvata ponuđeni omjer teritor... teritorije 49:51, u Bosni i
7 Hercegovini, veo... te teški vremenski uslovi, bilo je izuzetno hladno i veliki
8 snijeg su negativno uticali na voljnost, na moral boraca i želju da dalje idu u
9 napad. A nadam se da ste me razumjeli, da je osnovno bilo kad su borci govorili:
10 "Ukoliko vam je stalo do ovoga brda, imamo skoro 30% više teritorije, nego što
11 će nam pripast' mirovnim ugovorom, pa, ako vam je stalo do tog brda vi ga
12 razmijenite za neko drugo brdo il' za dva druga brda."

13 Tako da iz svih naših pokušaja da ih na određeni način motivišemo, u
14 tome nismo uspjeli. Ja sam toga bio svjestan i, ovaj, pogotovu što sam dio snaga
15 morao po naređenju Glavnog štaba da pošaljem u druge korpusse i nisam više imao
16 dovoljno snaga s kojima bi ja mogao da vršim manevar i u toj operaciji, a i da
17 mubu... da mi budu rezerve snage za prostor koridora, gdje sam ja stvarno čitavo
18 vrijeme očekivao jedan veliki napad i pokušaj da se on presječe. Tako da i ja
19 lično nisam bio ubijeden u uspješnost završetka ove operacije. Svi ovi pokušaji
20 što smo mi učinili, i podizanje morala itd., nisu urodili plodom. Ne... znate, kad
21 uđe... kad vojnici zauzmu jedan svoj stav, onda... koji je u suštini i ispravan.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Znaete šta, možemo mi sada dubiti na glavi, ali suština je to: nisu bili voljni
2 da se žrtvuju pred kraj sami rata radi napadnih dejstava, ali su bili izuzetno
3 motivisani da brane i odbrane ono gdje smo se već nalazili.

4 P: Kažite nam šta su bili pokušaji podizanja morala u skladu sa ovom
5 analizom koja je pokazana u ovom dokumentu.

6 O: Časni Sude, znači, odlazak u komande nižih nivoa, razgovori sa
7 vojnicima, ubjeđivanje. Na žalost, ja... i da... i... sada mogu da ponovo da kažem,
8 nije bilo proglašeno ratno stanje i elementi pravne prinude nisu bili prisutni i
9 zaprijećenost kazne nije bila prisutna k..., jer ona izuzetno pozitivno utiče na
10 ozbiljnost kod izvršavanja zadataka. Sama zaprećenost kazne je veliki motiv za
11 disciplinovano ponašanje. Nepostojanje ratnih zakona je sve to svelo na
12 ubjeđivanje, na objašnjavanje, a to, ovaj, ne daje uvijek rezultate.

13 P: Ako pogledamo sljedeću pasus, broj 9. u njemu stoji:

14 "Vjerujemo kada Glavni štab, Vojske Republike Srpske preuzme komandu nad
15 operacijom, da će uvjerenje svih učesnika u ovoj operaciji biti da je od velikog
16 značaja i da od toga zavisi dalji tok aktivnosti, pa čak možda i cijeli rat."

17 Da li vidite taj dio teksta?

18 O: Vidim, časni Sude.

19 P: S obzirom na značaj ovih vojnih događanja i Vaš odgovor /i/ operaciju
20 /"Spreča/ 95", s obzirom na poteškoće o kojima ste nam upravo govorili -
21 podizanje morala trupa u vezi sa ovom važnom operacijom, i imajući da je toliko
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 šta na kocki, svakako je o tome morao biti obavještan general Gvero; da li je
2 to tačno?

3 O: Pa, tokom operacija, ovaj, obavještanani su svi i korpusi koji nisu
4 učestvovali u operaciji kroz izvještaj Glavnog štaba. Mi smo slali svoj dio
5 izvještaja Glavnom štabu, ali je na znanje dolazio i centralni izvještaj da bi
6 mogli da znamo šta se dešava na drugim frontovima. Prema tome, i pored
7 informacija o moralu i, ovaj, i general Gvero i svi ostali u Glavnom štabu,
8 mogli su da prate tok ove operacije.

9 P: Generale, ja ne govorim o tome da general Gvero ima pristup
10 informacija kao neko kome se šalje primjerak izvještaja. Moje pitanje je: s
11 obzirom na važnost ove operacije, problemi koje ste imali u podizanju morala,
12 nije li onda činjenica... nije li to morao biti slučaj da je general Gvero bio
13 obaviješten o problemima koje ste imali u podizanju borbenog morala i kroz
14 njegove profesionalne kontakte ili posredstvom nekog u komandnoj strukturi na
15 nivou korpusa, poput Vas?

16 O: Nisam Vam bio ra... razumio pitanje. Naravno da je bio informisan i,
17 ovaj... u toku, jer on je taj koji prati i procjenjuje moral na nivou čitave
18 vojske.

19 P: A sada bih htio da pređem na drugu temu.

20 O: Ovo je peta tema.

21 P: Imamo još nekoliko tema koje treba da obradimo. Popijte malo vode, to
22 ću i ja uraditi.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Hvala. Živ'li.

2 P: U Bijeljini je bio istražni zatvor. Mislim da se zvao "Žitopromet".

3 Da li je to tačno?

4 O: Časni Sude, ne znam na koji istražni mislite, na vojni il' civilni?

5 P: Kada sam upotrebio termin "istražni zatvor", da li Vam to nešto

6 znači? Da li taj termin ima neke konotacije, za razliku od zatvora u Batkoviću?

7 O: Molim Vas, Batković je bio logor ratnih zarobljenika i nije bio

8 zatvor. Zatvor postoji garnizonski i postoji zatvor za izvršenje kaznenih

9 krivičnih dijela. Zatvor za izvršenje kaznenih krivičnih dijela je bio ja mislim

10 u tom Žitoprometu, tu je negdje oko željezničke stanice se nalazio, ali bio je

11 pod ingerencijom Ministarstva unutrašnjih poslova, nije bio od ingerencijom

12 vojske.

13 P: Dozvolite da Vas pitam sljedeće: da li se sjećate da se Crveni krst

14 raspitivao za sudbinu jednog muškarca, Muslimana iz Žepe, nakon pada Srebrenice?

15 O: Časni Sude, a... prvo, ovaj, molbu sam dobio od gospođe Renn /fon./

16 koja je bila jedna od saradnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija za

17 ljudska prava, ja mislim da se zvala, jel ne sjećam se više, za humanitarno

18 pravo. Gdje me ona molila da pomognem u rasvjetljavanju slučaja gospodina

19 pukovnika Avde Palića, koji je koliko sam ja razumio bio komandant odbrane Žepe.

20 I koji je, prema tvrdnjama supruge od gospodina Palića, zadnji put viđen u

21 zatvoru koji se zvao "Vanikov mlin" /fon./ u garnizonu Bijeljina. Tu je bio taj...

22 to je bio garnizonski zatvor i imao je jedan odjel gdje se ispitivali

23

24

25

26

27

28

29

30

1 osumnjičeni za krivična djela, bez obzira na naciju i pripadnost vojsci.

2 A... ja sam odmah preuzeo...preduzeo određene mjere i meni je dostavljeni
3 /?dostavljen/ originalan dokument u kome se vidjelo da je gospodin izašao živ i
4 zdrav iz zatvora i predat kapetanu Pećancu iz glavnog štaba, koji je došao sa
5 vozilom *Golf*, čak i crvene boje, registracije više se i ne sjećam. Ovaj, i da je
6 otišao prema Glavnom štabu. I ja sam onda gospođu naveo da se... nemam dalja
7 saznanja o njegovoj daljoj sudbini. Ja sam to isto izjavio i Vašim kolegama u
8 intervjuu koji sam imao sa Tužilaštvom vezano za ovaj slučaj. Ja nisam znao da
9 ćete me pitati, ja sam mogao da Vam donesem i te dokumente koji pokazuju da smo
10 mi postupili po zakonu i vojnički i, ovaj, da je od nas otišao živ i zdrav.
11 Kakva je njegova dalja sudbina, stvarno ne znam.

12 P: Da li se sjećate otprilike kada je pukovnik Palić otišao iz tog
13 zatvora? I zamoliću, ponovo, generale, da nam kažete kako se zove taj zatvor,
14 jer mislim da nije ušlo u zapisnik. Taj zatvor gdje je on bio u zatočenju.

15 O: Časni Sude, zatvor se zvao "Vanikov mlin". A datuma stvarno se ne
16 sjećam. Ja se nisam, ovaj, mogao spremić' po svim elementima ovdje, jer gospodin
17 tužioc /sic/ me vodi čitav rat sada, ovaj, a ja sam već čovjek u godinama, ne
18 mogu baš dok se ne podsjetim svega ni da se sjetim.

19 P: Koje godine, generale?

20 O: Godina znam, to je 1995...1995.

21 P: U redu. Vojni policajci Istočno-bosanskog korpusa su obezbjeđivali
22 taj objekat u kojem je bio zatvoren gospodin Palić. Da li je to tačno?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Tačno je, časni Sude. Ali nadzor nad... tamo je bio u nadležnosti
2 Glavnog štaba. Garnizonski zatvor je bio u nadležnosti moga načelnika
3 bezbednosti.

4 P: A ko u Glavnom štabu je bio zadužen za taj zatvor, generale?

5 O: Organ bezbjednosti, a ko konkretno, ja Vam ne znam, časni Sude.

6 P: Spomenuli ste gospodina Pećanca. Da li ste ranije imali kontakte sa
7 tim čovjekom, Vi kao komandant korpusa?

8 O: Časni Sude, ja ni kad je odvodio Palića nisam imô kontakt s njime. On
9 je to ostvario sa našim stručnim licima. To je mlađi starješina i ja nisam imao...
10 on nije bio n... ne znam na kakvoj je ni dužnosti bio u Glavnom štabu. Tako da ja
11 nisam imô nekih kontakata sa njime.

12 P: Nova tema, generale. Prošlog petka Vam je moj kolega iz Obrane
13 generala Gvere postavljao pitanja o tome zbog čega je general Gvero bio na IKM-u
14 Drinskog korpusa na Pribićevcu, 9. jula 1995. Sjećate se toga, zar ne?

15 O: Sjećam, časni Sude. Ovaj, ja ne znam zbog čega je bio, ja sam poslije
16 saznao... čuo sam da je on u prolazu bio i da je put bio zapriječen i onda je on
17 navratio na komandno mjesto. A... moj je iskaz vezan za to, ovaj, Vašim kolegama
18 iz Tužilaštva svodio se na hipotetičke... jer nisam znao ni da li je formiran IKM
19 Glavnog štaba tamo, ni da li je general Gvero ušao u sastav toga, ni zbog čega
20 se tamo nalazio. Normalno bi bilo, ukoliko je komandant ga odredio da bude na
21 isturenom komandnom mjestu ispred Glavnog štaba, da određene zadatke vezane za
22 informisanje i moral radi tamo. Ovaj, ja stvarno ne znam zbog čega je bio, ne

23

24

25

26

27

28

29

30

1 znam ni koliko je bio. I stvarno, ovaj, časni Sude, ono što ne znam ne mogu ni
2 da potvrdim.

3 P: Pa, generale, htio bih vas samo pitati sljedeće: Naime, Vi ste nam
4 danas opet rekli da ste to saznali kasnije. U petak ste rekli da ste saznali tek
5 nekoliko godina kasnije da je general Gvero samo slučajno prolazio kroz
6 Pribićevac. Recite, a od koga ste to saznali? Kako ste saznali? Kako ste saznali
7 za tu verziju tih događaja?

8 O: Časni Sude, ja sam čitav rat bio komandant Istočno-bosanskog korpusa
9 i sa pažnjom sam pratio suđenje mome kolegi generalu Krstiću i u... iz raznih
10 odgovora tamo i iznošenja, ja sam mogao da steknem sliku i ko se kretao kroz
11 komandu Drinskog korpusa, gdje se nalazio ko... l... Tako da su to moja saznanja,
12 časni Sude, a je... neka druga saznanja nemam.

13 P: Da li ste mojim kolegama iz Obrane Gvere rekli da se radi samo o
14 Vašim pretpostavkama koje su bile bazirane samo na tome što ste pratili suđenje
15 u predmetu Krstić? Da ste samo na temelju toga zaključili da je on došao samo
16 usput na to komandno mjesto. Jeste li im to rekli?

17 O: Časni Sude, ja mogu da potvrdim ono što znam, i što sam lično bio
18 prisutan, ili gdje mogu da provjerim iz više izvora. Ovo su moje, ovaj, moje
19 tvrdnje ovdje su samo u sferi nagađanja, pretpostavki. Časni Sude, ja ne mogu da
20 kažem ni koje vrijeme, koliko sati, gdje se ko nalazio. Ja Vas moli da mi se ne
21 postavljaju takva pitanja, na koja ja objektivno ne mogu dati odgovor. Ja sam
22 ličnost pod zakletvom i moram da govorim istinu.

23 P: Moje posljednje pitanje. Kada ste odgovarali na pitanja mog kolege iz
24 tima Obrane generala Gvere, o tome šta je general Gvero radio na Pribićevcu, Vi

25
26
27
28
29
30

1 ste samo iznosili svoje hipoteze?

2 O: Tako je, Časni Sude. Ja stvarno nemam saznanja šta je konkretno
3 general Gvero tamo radio.

4 P: U redu. Prethodnog četvrtka ste u svom iskazu rekli da ste za
5 operaciju "Srebrenica" čuli samo zahvaljujući tome što ste čuli intenzivnu
6 artiljerijsku vatru i zahvaljujući tome što ste to vidjeli na televiziji?

7 O: Časni Sude, moram ponovo da ponovim što sam i onda rekao, da sam ja
8 bio iznenađen i iskreno da Vam kažem, na određeni način uvrijeđen. Jer to se
9 radi u mome susjedstvu, a uopšte nisam informisan o čemu se radi. Jer, stekao
10 sam dojam da ja nisam na određeni način podoban da to znam, i da se planira
11 operacija i da se počinje i realizuje ta operacija. Ranije je slučaj bio uvijek
12 da smo obavještavani i ja sam mogao da... i da pomognem određenim mjerama,
13 postupcima, aktivnostima itd. pa... u ovom slučaju sam zaobiđen.

14 P: Koliko sam ja shvatio, generale, koliko se Vi možete sjetiti Vaši
15 vojni policajci su u Pilicu otišli neko vrijeme nakon samog pada Srebrenice. To
16 je najpreciznije što možete reći, jesam li u pravu?

17 O: Časni Sude, sa ove distance ja mogu da kažem da je bilo negdje
18 sredinom mjeseca jula, ali konkretno datum ne bi mogao. Možda da vidim dokument,
19 ovaj, o predaji tih zarobljenika itd., ovaj, pa da se podsjetim. Al' u ovom
20 momentu mislim da je to jer, ovaj, logički trebali su stići do tamo jer tamo se
21 nisu izvodila ta borbena dejstva.

22 P: U redu. Generale, ja ću Vam moći pokazati jedan takav dokument.
23 Pogledaćemo ga kasnije i to će biti danas.

24

25

26

27

28

29

30

1 Moj kolega iz tima Obrane Pandurević Vam je pokazao jednu stavku iz
2 knjige dežurnog Zvorničke brigade u kojem se navodilo da je 35 vojnika Istočno-
3 bosanskog korpusa bilo upućeno na istureno komandno mjesto. Nije potrebno da
4 ponavljate šta ste o tome rekli u petak. Međutim, rekli ste takođe da su ratni
5 zarobljenici koje je pokupio kapetan Vulin, bili odvedeni u Batkoviće i nekoliko
6 dana kasnije bili razmjenjeni za Vaše ljude na Vlašiću. Da li sam dobro razumio?

7 O: Časni Sude, pitanja branioca, ovaj, kol'ko sam ja vidio, vjerovatno
8 se radi u zamjeni teza policija i vojna policija. Jer uvijek su govorili i kad
9 ide vojna policija kaže "ide iz IBK", znate, to je iz moje zone. Ide iz
10 Bijeljine i vjerovatno se o tome radi. Jer ja nisam poslao vod tamo, ja sam
11 poslao četvu na čelu sa komandantom... komandnirom čete, a da to bude uozbiljeno,
12 poslao sam i komandanta bataljona sa grupom starješina, znači majora Vulina, za
13 taj zadatak.

14 Drugo, oni su taj zadatak obavili u roku od četiri do pet sati i vratili
15 se nazad. Tako da, ovaj, IKM ne znam ni gdje se nalazio, ali o...očito da nije bio
16 u Pilici, prema ovome.

17 I konačno, odgovor na Vaše pitanje. Oni su razmijenjeni za vojnike
18 zarobljene na Lisači, ne na Vlašiću. Na Lisači, a to je jedan od vrhova na
19 Majeveci, gdje su bili doveden u okruženje i posle nemogućnosti da se probije,
20 uz posredstvo Crvenog krsta, oni su se predali i mi smo ih razmijenili. I meni
21 su upravo trebali, određen broj ratnih zarobljenika jer nisam imao dovoljno za
22 razmjenu.

23 P: Koliko se Vi sjećate, generale, to se dogodilo nedugo nakon toga što
24
25
26
27
28
29
30

1 su zarobljenici odvedeni iz Batkovića. Nekoliko dana nakon toga, je li tako?

2 O: Ne mogu sad sa sigurnošću da kažem kol'ko, al' bila je blizu ta
3 razmjena i nedostajali su nam ljudi, ovaj, zato smo intervenisali. Znam da je
4 major Vulin išao još jednom i mislim da je doveo ranjenika, ratne zarobljenike
5 iz bolnice u Bratuncu, koji su takođe dovedeni u logor ratnih zarobljenika u
6 Batković i takođe razmijenjeni. Mislim oko 30-ak da ih je bilo, da se... jedan
7 autobus je išao samo.

8 P: Osim majora Vulina, od koga ste dobili izvještaj ili s kim ste
9 razgovarali još o ovom odlasku kamionima da se sredinom jula okupi otprilike 100
10 zarobljenika?

11 O: Časni Sude, razgovarô sam i sa mojim načelnikom be...bezbjednosti jer
12 on je vodio stručni nadzor nad bataljonom vojne policije.

13 P: U iskazu ste rekli da su zarobljenici držani u Osnovnoj školi
14 "Pilica". Da li je major Vulin Vam rekao kako su oni do tog mjesta došli? Kako
15 su dakle, znali gdje se ti zarobljenici nalaze, kako su pronašli to mjesto?

16 O: Časni Sude, u mjestu Pilica je bila... bio punkt policije koji je
17 zaustavio kolonu i kad se on predstavio ko je i zašto ide, on je rekao da je u
18 neposrednoj blizini škola i da se tamo nalaze ratni zarobljenici. Ja sam dobio
19 od njega informaciju da je on ispraznio, mislim fiskulturnu salu, šta je bilo u
20 njoj, i da je te ljude iz fiskulturne sale, sve i jednoga ukrcao u vozila i
21 odvezao.

22 P: Sada, kada ste ovdje sigurni ste da se radilo o školi, a ne o Domu
23 kulture u Pilici?

24 O: Časni Sude, ne mogu sa sad ove distance stvarno da kažem, ovaj, al'
25
26
27
28
29
30

1 iz nekog objekta koji je bio u neposrednoj blizini puta, kako sam ja razumio. Ja
2 sam shvatio da je škola, a možda je bilo i dom kulture, ne mogu da budem
3 siguran. Ne znam, al' možda je to za Tužilaštvo bitna informacija, za mene
4 tol'ko i nije bila, kao komandanta.

5 P: Tokom razgovora koje je Tužilaštvo s Vama vodilo 2007. godine,
6 generale, Vi ste istražiteljima prenijeli nešto što su Vama rekli, pa ću Vam
7 citirati što ste tom prilikom rekli. To je na stranici 90. Rekli ste:

8 "Čuo sam od jednog svog komandanta da su pokupili ljude iz jedne škole
9 gdje su se stražari spremali da ih sve poubijaju. Rekao mi je da kad je izdao
10 naređenje da ih se stavi u kamione, da oni nisu koristili stepenice, nego su
11 skakali unutra, toliko im je bilo drago da ih odvede."

12 Da li se sjećate da ste to rekli istražiteljima, 2007., generale?

13 O: Časni Sude, ne sjećam se da sam rekao da su se spremali da ih
14 poubijaju, jer ja to nisam znao. Ali tačno je ovo što je ne... rekao, ovi... da mi
15 je prenio major Vulin da u strčali i uskakali glavačke u vozila, čak su
16 zaglavili na vratima bili kaže, na izlazu iz te prostorije koliko su žurili.
17 Vjerovatno su bili svjesni da će bit... Jer im je rekao on da idu odma' u
18 razmjenu.

19 P: Dakle sada, generale, negirate da ste tužiocima 2007. rekli da Vam je
20 jedan od komandanata rekao da su kada su stigli do škole tamo zatekli stražare
21 koji su se spremali da ih sve poubijaju. Kažete dakle, da to niste rekli?

22 O: Časni Sude, sa ove distance stvarno ne mogu da kažem, ovaj, da li sam
23 to rekao ili nisam rekao, ali, ovaj nije mi, ovaj, nije mi namjera da polemišem
24
25
26
27
28
29
30

1 po ovom pitanju. Ali ovaj, najčešće ne govorim o onome što stvarno ne znam.
2 Možda je tako i rekao, ovaj, ja stvarno ne mogu sad da kažem, ovaj, sa ove
3 distance. Ovaj, ja bi... ja ću... sad će... imam ja uvijek, još uvijek trake, ovaj ,
4 sa tog, ov... ja ću preslušati kad dođem kući. Al' ne sjećam se da sam tako rekao,
5 al' dobro.

6 P: Generale, to je jedna stvar, koju ako čovjek čuje, ne može reći da
7 nije bitna, i da onda poslije nije siguran da l' je nekom drugom o tome
8 ispričao. Na kraju, Vas je jedan od Vaših potčinjenih izvijestio da su oni
9 prekinuli, spriječili masovno pogubljenje. Kako možete reći da niste sigurni da
10 ste takvu informaciju čuli. To mi se čini...

11 O: Časni Sude, za egzekucije i ovo šta se dešavalo, čulo se mnogo, mnogo
12 kasnije, nego što se to stva...stvarno i desilo, jer je bilo obavijeno određenim
13 velom tajnosti. A ja sam u mojoj službi svašta slušao, al' sam svašta i
14 provjeravao. Ja iskreno kažem, sa ove vremenske distance da ne mogu da tvrdim da
15 li sam to tačno tako rekao ili nisam. Ja nemam transk...transkript na srpskom,
16 preveden, moga iskaza, ali imam sve trake koje su snimljene i ja ću stvarno da
17 ih preslušam i da nađem to mjesto kad se vratim mojoj kući.

18 Ja stvarno nemam namjeru ovdje ni da prejudiciram neke stvari. Meni je
19 drago ako smo spriječili pogubljenje tih ljudi, i jesmo, vjerovatno. Kao čovjek
20 i kao... jer su mi istražitelji rekli da su to jedni od rijetkih koji su i
21 razmijenjeni i... al' da polem... stvarno nemam namjeru s Vama da polemišem po ovom
22 pitanju, ovaj. Ja se slažem da to ima svoju težinu. Al', u ovom momentu,
23 stvarno, časni Sude, ovaj, ja sam ozbiljan čovjek, ovaj, stvarno nemam namjeru
24 da... da s... da sam tako rekao, ovaj, vjerovatno bi... mi je ostalo upamćeno, al' sve
25 je moguće Časni Sude, vrijeme čini svoje. Ovo je trebalo da se razgovara prije...
26 tri, četiri godine poslije toga.

27

28

29

30

1 P: Dozvolite generale, da Vam pokažem jednu fotografiju. Samo da kažem,
2 prelezimo na novu temu.

3 G. THAYER: [simultani prevod] Strana 1936, po 65ter. Dakle dokument
4 1936, treba nam strana 36.

5 [Pretresno vijeće i sekretar se savjetuju]

6 G. THAYER: [simultani prevod]

7 P: Generale, da li na ekranu imate sada jednu fotografiju?

8 O: Imama, časni Sude.

9 P: Ovaj vojnik s desne strane, broj 2 ga označava. Da li prepoznajete
10 tog čovjeka?

11 O: Ne, časni Sude.

12 P: On se zove Radenko Tomić. On je u ono vrijeme bio pripadnik jedinica
13 Panteri, koje je bila podređena vašem korpusu, njegov nadimak je Gardija...

14 PREVODILAC: Prevodilac nije siguran da li je dobro čuo.

15 G. THAYER: [simultani prevod]

16 P: ... Gardija ili tako nekako. Ovo je fotografija koja je izvađena iz
17 jedne video snimke. Video snimke na kojoj se vidi kako su on i drugi vojnici 12.
18 jula ušli u Potočare. Generale, kao komandant Istočno-bosanskog korpusa, da li
19 ste saznali u bilo kom momentu da je jedinica Panteri bila u Potočarima 12.
20 jula?

21 O: Časni Sude, bilo je slučajeva da... I velike promjene u sastavu
22 jedinice Panteri. To je stalna neka fluktuacija bila, i dolaska i odlaska
23 vojnika. Ime samog ovog vojnika ništa mi ne znači i u tom momentu ja ne znam da
24 li se on nalazio u sastavu brigade il' je već bio izašao iz sastava brigade i
25 priključio se nekoj od jedinica. Bilo je slučajeva da vojnici sporazumno napuste
26 od neku jedinicu i ode... odu na ono dio ratišta u Republici Srpskoj gdje se
27 izvode borbena dejstva, to su bili ljudi koji su htjeli stalno da budu u nekoj
28
29
30

1 akciji.

2 A... jedinica, zvanično, Bijeljinska laka pješadijska brigada nije
3 učestvovala, a da li je neki od njenih pojedinaca učestvovao bez znanja, ja to
4 stvarno ne mogu da ovdje tvrdim.

5 P: Generale, mogu Vam reći da se gospodin Tomić prepoznao na toj
6 fotografiji i da nam je rekao da je u to vrijeme bio aktivni pripadnik jedinice
7 Panteri. Da li to mijenja ono čega se Vi sjećate?

8 O: Čas... časni su... Je li je čujete?

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, izvolite.

10 SVJEDOK: Izvinja... Izvinjavam se, nemam ovaj, slušalicama.

11 Moguće, časni Sude. Moguće da je bio. Moguće i da je napustio jedinicu,
12 da je bio dezertter. Ali da je bio pod komandom brigade u tom momentu kad se
13 nalazi u Potočarima - nije.

14 G. THAYER: [simultani prevod] U redu. Da Vam sada pokažem dokument 330,
15 po 65ter.

16 P: Molim Vas, generale, da pogledate ovaj dokument. Ne znam da li ste
17 već vidjeli bilo kada ranije ovaj dokument, ne vjerujem da niste, pa izvolite,
18 pregledajte ga. Želio bih posebno skrenuti Vašu pažnju na točku 2 ovog vanrednog
19 borbenog izvještaja komandanta Pandurevića od 16. jula 1995.

20 O: Časni Sude, prvi put vidimo dok...dokument i prvi put, ovaj, čujem da
21 je neko iz vojne policije iz Istočno-bosanskog korpusa učestvovao uopšte u
22 borbenim dejstvima.

23 P: Dakle, generale, Vi ste veoma jasno u svom iskazu do sada govorili da
24 niti jedan od elemenata IBK nije sudjelovao u operaciji u Srebrenici. I sada,
25 kada ste vidjeli ovaj vanredni borbeni izvještaj, da li mijenjate svoj iskaz ili
26 osporavate ovo što je navedeno u ovom vanrednom borbenom izvještaju, veoma jasno

27

28

29

30

1 navedeno da je dio vašeg voda vojne policije bio jasno uključen u operaciju
2 čišćenja i pretresa terena?

3 O: Časni Sude, odgovorno tvrdim da sa mojim saznanjem ni jedan jedinica,
4 niti dio jedinice nije učestvovao u ovoj operaciji. Ovo je za mene novo, ja
5 stvarno ne znam da li je to stvarno istina ili nije istina, ali ja prvi put
6 vidim ovakav dokument. Sa mojim saznanjem nije niko otišao tamo niti je
7 učestvovao.

8 P: Dobro, generale. Ovo Vijeće je imalo priliku da čuje svjedočenje
9 Dražena Erdemovića, pripadnika 10. odreda koji je pripadao Bjeljinskom vodu. I
10 on je posvjedočio daje 10. jula bio u kasarni u Bijeljini i da mu je naloženo da
11 ide u Srebrenicu u koju je on ušao 11. jula. Rekli ste da ste pratili suđenje
12 Krstiću i svakako poznato Vam je kako je svjedočio Erdemović; da li sam u pravu?

13 O: Časni Sude, Erdemović je bio pripadnik 10 diverzantskog odreda koji
14 je bio pod komandom Glavnog štaba. Nije bio pod komandom Istočno-bosanskog
15 korpusa. On se mogao zateći u kasarni posle dejstava koje su bile na Majevidi,
16 gdje su oni bili došli kao pojačanje, al' to ne znači da je on bio pod mojom
17 komandom i da je po mom naređenju otišao tamo.

18 P: Generale, ja ne sugerišem da je to bio slučaj. Moje pitanje je da
19 mora da Vam je poznato da je rekao da je 16. jula, to je datum borbenog
20 izvještaja komandanta Pandurevića, koji kaže da je vod vojne policije u njegovoj
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zoni odgovornosti i da su pripadnici 10. diverzantskog odreda učestvovali u
2 masovnom pogubljenju na farmi Branjevo? Kasnije da su otišli u Dom kulture u
3 Pilicu i da su sudjelovali u drugom masovnom pogubljenju prije nego što će se
4 vratiti u kasarnu u Bijeljini.

5 Da li ste znali za to, generale?

6 O: Nisam znao, časni Sude.

7 P: Dva preživjela su svjedočili da je od 14. do 16. jula 1995., da su
8 bili zatvoreni u školi u Pilici, gdje su zarobljenici takođe ubijani. Da li ste
9 za to čuli, budući da ste pratili suđenje Krstiću? Sve od jula 1995. godine, kada
10 se to desilo, pa do danas. Da li ste tako nešto čuli?

11 O: Da, ali nisam čuo 1995., već sam čuo kad je bilo suđenje, mnogo
12 kasnije.

13 P. Kada ste čuli da su se desila ta pogubljenja na području Pilice,
14 naročito u školi, a Vi ste nam rekli da su Vaši vojni policajci, da upotrijebim
15 Vaše riječi, "vjerovatno spasili ljude od masovnog pogubljenja", da li možete
16 ovo svjedočenje povezati sa Vašim sjećanjem o tome da su bili pripadnici Vaše
17 jedinice prisutni kada se 16. jula desilo to masovno pogubljenje?

18 O: Časni Sude, prema informaciji koju sam ja dobio od komandanta
19 bataljona, oni se nisu zadržavali, nego su odmah se vratili, i nemam informaciju
20 da su oni prisustvovali tome i u tome učestvovali. Po vremenu kako su se brzo
21 vratili, ja sam razumio da su oni odmah se vratili, čim su uzeli ljude, odmah su
22 otišli.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, budući da smo se dotakli ove
2 teme - a Vaše svjedočenje je počelo prije nekoliko dana - ja bih htio da Vas
3 podsjetim na savjet koji sam Vam dao na početku svjedočenja. A on se tiče Vaših
4 prava prema našem pravilniku, a to su prava koja Vas štite od inkriminisanja
5 samoga sebe.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Thayer, odgovor generala
7 Simića u retku 9, na stranici 55, mi nije jasan.

8 On je rekao da nije znao, ali šta nije znao. Da li nije znao da se desio
9 masakr u Pilici i u Branjevu, ili nije znao da li je njegova četa bila tamo.
10 Možete li to da razjasnite, molim Vas.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je vrlo validno, hvala sudiji Kwonu.
12 Molim Vas da ovo pitanje postavite svjedoku.

13 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala sudiji Kwonu.

14 P: Gospodine, da li ste čuli pitanje časnog Suda? Vi ste rekli da to
15 niste saznali 1995. godine, nego kasnije, kad ste pratili suđenje Krstiću.
16 Pitanje je šta ste kasnije saznali - da je došlo do pogubljenja u Pilici ili da
17 su pripadnici vašeg voda vojne policije bili tamo? Drugim riječima, šta je to
18 što ste kasnije saznali, možete li to da razjasnite sudijama?

19 O: Časni Sude, ja sam mislio da sam bio razumljiv. Za strijeljanja sam
20 saznao tek mnogo kasnije, prilikom suđenja generalu Krstiću. Nikad nisam do sada
21 čuo da jedna moja jedinica ili njen dio učestvovao i u samoj operaciji i od... u

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tim strijeljanjima. Ono što znam, to je da smo pokupili ove zarobljenike i da su
2 mi rekli da ih je još ostalo u Pilici, u tom objektu. Mislim da se ipak radi o
3 školi, i da su oni samo ispraznili fiskulturnu salu. Tek poslije na suđenju sam
4 saznao da je bilo strijeljanja i u Pilici.

5 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, ne znam...

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Prepuštam Vama. Jeste završili sa ovom
7 temom?

8 G. THAYER: [simultani prevod] Imam još nekoliko pitanja u okviru ove
9 teme.

10 P: Da li ste ikada ponovno razgovarali sa generalom Miletićem, nakon
11 svih ovih informacija do kojih ste došli tokom suđenja Krstiću, da li ste
12 razgovarali sa generalom Miletićem, s obzirom na taj razgovor koji ste sa njime
13 imali negdje sredinom jula, a o čemu ste nam pričali kada Vam je on rekao da je
14 slušao razgovor i da je general Krstić rekao da nema ratnih zarobljenika?

15 O: Časni Sude, ja živim u Banja Luci u Republici Srpskoj, a g.. general
16 Miletić živi u Beogradu i nismo se sretali posle rata. Niti smo mogli, ni
17 razgovarali o tome.

18 P: Generale, da li ste ikada pokušali da utvrdite da li su se ta
19 pogubljenja desila bilo prije suđenja Krstiću, a svakako nakon suđenja Krstiću,
20 budući da su u tome sudjelovao Vaš susjed? A prema Vašem sjećanju, sasvim je

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vjerovatno da su vaše snage bile prisutne tokom pogubljenja u Pilici.

2 O: Časni Sude, nisam znao da je iko od mojih snaga prisustvovao
3 pogubljenju. Ja molim, još jednom decidno da kažem, niti i dan danas sumnjam da
4 je i jedna jedinica moja učestvovala u toj operaciji. Ja decidno tvrdim, sa
5 mojim saznanjem sigurno nije, i sa znanjem komande moga korpusa. I molim Vas,
6 ovaj, da mi se ne stavlja u usta ono što ja nisam rekao. Za pogubljenja sam
7 saznao tek na suđenju generalu Krstiću. Ja sam imao prilike da s njim
8 razgovaram, mi smo bili zajedno u školi za generale, u Školi nacionalne odbrane,
9 međutim on je bio decidan da to nije ništa bilo. Je se... ja sam to čuo i na
10 stranim sredstvima informisanja da se poč... uveliko o tome da s priča. Ja sam ga
11 pitao: "Je l' s...stvarno tako? Šta se desilo?" On kaže: "To je neprijateljska
12 propaganda."

13 Časni Sude, moj je stav jedan zarobljenik ako se ubije - strašan zločin.
14 I ja ništa to ne opravdavam.

15 P: Generale, moje pitanje je mnogo jednostavnije od toga. Vi ste ovom
16 Vijeću pričali o razgovoru koji ste imali sa generalom Miletićem sredinom jula
17 1995. godine koji je doveo do toga da Vaše snage povedu zarobljenike u Pilici.
18 Poslije toga ste dobili informacije o pogubljenjima u Pilici. Moje pitanje: Da
19 li ste ikada pokušali da utvrdite da li su Vaši vojnici na bilo koji način
20 sudjelovali u tim pogubljenjima? To je moje pitanje.

21 O: Časni Sude, kad sam to saznao uopšte više nisam bio na dužnosti, bio
22 sam već poprilično u penziji. A... ja sam se sreo sa komandantom bataljona vojne
23 policije, tadašnjim majorom Vulinom, on je sada pukovnik i pitao sam ga još
24 jednom da li su naše jedinice imale ikakvog udjela u tome jer je i on bio

25

26

27

28

29

30

1 stavljen na neki spisak da je učesnik u operaciji "Srebrenica".

2 Časni Sude, on me uvjeravao i zakleo se da nemaju nikakve veze sa
3 pogubljenima u Pilici. Časni Sude ja imam svoju zonu odgovornosti i svoju brigu,
4 ovaj, nije na meni da istražujem šta su radili drugi. To je uvijek u nadležnosti
5 ili pretpostavljene komande ili organa pravosuđa.

6 P: Kada ste se ponovno našli sa majorom Vulinom i kada ste ga pitali da
7 su vaše jedinice sudjelovale u tim pogubljenjima, da li je to prilika kada Vam
8 je on rekao da kad su oni stigli da su stražari bili pred činom pogubljenja
9 zarobljenika prije nego što su ih odveli? Je li to ono što Vam je on rekao?

10 O: E u... tom prilikom mi to nije rekao. Ja sam molim Vas n... ovaj, ja
11 ponovo tvrdim, ja se ne sjećam ni da sam u izjavi to rekao. Ali da su... da je
12 bilo veliko obezbjeđenje i velika vojska oko škole, to mi je rekao. I da su s
13 voljom zarobljenici - što inače nije slučaj - da su sa voljom istrčali iz te -
14 ja mislim da je fiskulturna sala rekao - i da su s voljom uskakali u prevozna
15 sredstva.

16 P: Generale, sada hoću da Vam pokažem...

17 G. THAYER: [simultani prevod] ...dokazni predmet tužioca P334. To je
18 vanredni borbeni izvještaj koji je sastavio komandant Pandurević. Datiran je 18.
19 juli.

20 P: Vidjećete ga uskoro na svom ekranu. Ako pogledate drugi pasus,
21 vidjećete da se u njemu spominju dva voda bijeljinske vojne policije. Vidite li
22 taj dio taksta?

23 O: Vidim, časni Sude. Sad je odjednom jedan vod, pa odjednom dva voda.
24 Ja ne znam, ovo će stići još i do bataljona. Ovaj, je ne znam. Ovo je za mene
25 potpuno nova stvar.

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod] Molim sada da se pokaže dokazni predmet
2 tužioca P155.

3 PREVODITELJICA: Ispravka prevodioca 151.

4 G. THAYER: [simultani prevod] Pogledajmo 2. pasus u obje verzije. To je
5 dnevni borbeni izvještaj Drinskog korpusa upućen Glavnom štabu isti dan, 18.
6 juli.

7 P: U slučaju da ima bilo šta nejasno u vezi sa Bijeljinskom vojnom
8 policijom ovdje se u ovom izvještaju spominje, u 2. pasusu, dva voda vojne
9 policije Istočno-bosanskog korpusa koje su uspješno odbacili sve neprijateljske
10 napade i koji su izvršili blokadu i čišćenje terena u zoni odgovornosti
11 Zvorničke brigade.

12 Prije nego što Vam postavim pitanje, htio sam da dobijem na vremenu, još
13 nekoliko dokumenata koje ću Vam pokazati. Borbe su u tom vremenskom periodu bile
14 zaista oštre i prouzrokovale su velike gubitke jedinicama komandanta
15 Pandurevića. To je bila jedna od najžešćih borbi tokom rata. Vaše jedinice su
16 bile u toj zoni odgovornosti. Da li Vi izjavljujete da kao komandant Istočno-
17 bosanskog korpusa niste znali da su vodovi vojne policije pod Vašom komandom
18 sudjelovale u ovim žestokim borbama i u čišćenju terena koje se odvijalo
19 sredinom jula 1995.godine?

20 O: Časni Sude, ovo je izvještaj Drinskog korpusa, a ova tačka je potpuno
21 prepisana iz izvještaja Drin... Zvorničke brigade. Ovo je za mene potpuno nov
22 dokument. Ja nisam imao prilike do sad uopšte da ga vidim i po petnaesti put
23 izjavljujem: Časni Sude, prema mojim saznanjima ni jedna jedinica vojne policije
24 iz Istočno-bosanskog korpusa nije učestvovala u borbenim dejstvima. Ja ne znam

25

26

27

28

29

30

1 za to. Ja sam - još jednom kažem - imao svojih briga. Ja sam se no... nalazio u
2 koridoru i ne znam da je ova jedinica učestvovala. Ja da sam to znao, ja bih
3 vjerovatno rekao i u mojim intervjuima koje ste imali ranije.

4 SUTKINJA PROST: [simultani prevod] Gospodine, samo na trenutak da Vas
5 prekinem. Generale, pretpostavimo da u tačni ovi izvještaji. Imate li bilo kakvo
6 objašnjenje za to kako to da su mogli biti prisutni dva voda vojne policije iz
7 vaše komande bez Vašeg saznanja o tome? Da li imate bilo kakvo objašnjenje za
8 to?

9 SVJEDOK: Časni Sude, u tom periodu, ja sam imao na više dijelova ratišta
10 na ispomoći moje jedinice. I u zoni Sarajevsko-romanijskog korpusa sam imao
11 jedan bataljon, bila je Bijeljinska brigada. Ja sam, ovaj, imao i problema i na
12 Majeveci i u koridoru i tako dalje. Prema mojim saznanjima nisam, nisam naredio
13 da to oni idu tamo i ne znam za ovo. Jer da sam ja to znao, ja nemam št... šta da
14 krijem, ja bih to objelodanio i kad sam imao ranije informativne razgovore sa
15 gospodom iz Tužilaštva. Ne znam do sada nij...nemam saznanja da li je neko od
16 mojih saradnika to naredio i realizovao, ja sada ne mogu da kažem. Ja ću morat'
17 da to se raspitam, ali u ovom momentu ja, iskreno Vam kažem nemam saznanja, ja
18 uopšte ne znam da je ta jedinica učestvovala. Jer ja sam se iznenadio i kad me
19 je branioc /sic/ od generala Pandurevića pitao to.

20 GĐA SUDIJA PROST: [simultani prevod] Hvala Vam.

21 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Kako ćete to ispitati, ukoliko bude
22 potrebno? Koga ćete o tome pitati?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVJEDOK: Časni Sude, prvo ću da pitam moga zamjenika generala Gavrića,
2 jer ovaj, on je bio težišno na Majevidi, ja sam težišno bio u Posavini i češće
3 je bio u Bijeljini i u prisustvu tamo. Onaj, da Vam iskreno kažem mene sad ovo
4 inicira da odem ponovo u arhivu moga korpusa, koja je arhivirana kompletna i
5 nalazi se, ovaj, u Bijeljini u kasarni i da prelistam sve te izvještaje da vidim
6 jesam li ja u zabludi bio. A ovo je... ovo je za mene stvarno novost i ov... ja se
7 osjećam kao komandant na određen način i posramljen ovdje da mi se daju određeni
8 podaci za koje ja stvarno nisam znao.

9 G. THAYER: [simultani prevod]

10 P: Generale, Vi ste rekli da Vaš razgovor sa generalom Miletićem,
11 pokušavajući da locirate zarobljenike za razmjenu - bez obzira kojeg dana je to
12 bilo - Vi ste rekli da je izgledalo da general Miletić nema saznanja o tome šta
13 se dešava u vezi sa operacijom "Srebrenica", a još manje saznanja o ratnim
14 zarobljenicima. Iako se on složio sa time da koordinira rad na vašim ratnim
15 zarobljenicima... Preformulisaću pitanje, ovo je bilo grozno, sastoji se iz dva
16 pitanja.

17 Kada ste razgovarali sa generalom Miletićem, izgledalo je da on nema
18 saznanja o operaciji "Srebrenica", a još manje o zarobljenicima?

19 O: Tako je, časni Sude. Stekao sam dojam, jer da je on znao da se nalazi
20 negde zarobljenici, vjerovatno bi mi rekao: "Otiđi tamo, pa pokupi." A ne
21 "Otiđi, pa zarobi sam."

22 G. THAYER: [simultani prevod] Molim sada da se pokaže dokument 192, sa
23 spiska prema pravilu 65ter.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Generale, dajte sebi vremena, pogledajte dokument. Da li ste ga
2 vidjeli nekad ranije? Nemojte da odgovorite. Daću Vam priliku da pogledate
3 dokument.

4 O: Časni Sude, nisam ranije vidio ovaj akt.

5 P: Dobro. Ovaj dopis od pukovnika Savčića upućen generalu Mladiću i
6 generalu Gveri spominje to da general Tolimir predlaže nekoliko mjera. Da li
7 vidite te predložene mjere?

8 O: Vidim, časni Sude. Nije mi samo jasno koji je datum. Ja ne vidim
9 ovdje, vidim samo u 14 časova, ne znam koji je datum?

10 G. THAYER: [simultani prevod] Ako se malo spusti original, malo lijevo,
11 vidjećete i datum. Vidite, 13. juli u 15.10h.

12 O: Da vidim, ovaj, ovaj, vjerovatno operator upisao u kojem periodu je
13 to predao.

14 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da se sada pokaže početak, vrh
15 dokumenta.

16 P: Tu stoji da je: "Zarobljeno preko hiljadu pripadnika bivše 28.
17 divizije, tzv. Armije BiH, zarobljeno u reonu Dušanova, odnosno Kasabe." Vidite
18 li tu rečenicu, "pod kontrolom bataljona vojne policije 65 ZMTP /fon./"

19 O: Vidim, časni Sude.

20 P: Ako se sada spusti takst i ako pogledate tačku 4, vidjećete da tu
21 stoji:

22 "Komandant bataljona vojne policije po prijemu naređenja stupiće u vezu
23 sa generalom Miletićem i od njega dobiti dopunska naređenja i tražiti provjeru
24
25
26
27
28
29
30

1 da li je ovo što je predloženo i odobreno od strane komande GŠVRS"

2 Generale, ovaj dokument pokazuje, zar ne, to da je general Miletić 13-
3 og. znao barem za hiljadu zarobljenika koje je VRS imala pod svojom kontrolom,
4 zar ne?

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Prije nego što
6 odgovorite na to pitanje... Gospođo Fauveau?

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Prigovor. Ovaj dokument nije bio
8 naslovljen na generala Miletića, ne zna se da li je on imao te informacije.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine Thayer? Ne.

10 G. THAYER: [simultani prevod] Preformulisacu pitanje.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da čujem kakao ćete ga preformulisati.

12 G. THAYER: [simultani prevod]

13 P: Generale, s obzirom na Vaše iskustvo u komandovanju i Vašem veliko
14 operativno iskustvo, znajući kako su se odvijale komunikacije u cijeloj Vojsci
15 Republike Srpske, ovaj dokument ne ukazuje da postoji bilo kakav razlog za to da
16 normalne komunikacije iz bilo kojeg razloga budu prekinute. Vidi se pečat, vide
17 se svi na koga je naslovljen.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, prvo pečat ne vidim. Vidim ovde samo da je neko predao,
2 da l' telegramom ili šta je uradio, to vidim. Iz ovoga akta - kad već kažete da
3 sam iskusan - mogu samo da kažem, iz ovoga proizilazi da je general Miletić samo
4 neki posrednik prema komandantu i da će komandant primit' taj dokument, a
5 Miletiću reći, o...ovaj: "Kad te budu zvali, reci i da sam odobrio." On ne mora ni
6 znati šta. Ono što je Savčić tražio, odobreno je. Ja ovako razumijem ovo, ja ne
7 mogu ovdje da kvalifikujem da je i znao za ovo, ako nije primio čitav integralni
8 dokument.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] 12.30h je. Gospodine Thayer, hoćemo li
10 napraviti pauzu?

11 G. THAYER: [simultani prevod] Svakako, gospodine predsjedavajući. Ja sam
12 zaista blizu kraja svoga unakrsnog ispitivanja.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To znači, koliko?

14 G. THAYER: [simultani prevod] Pa, rekao bih nekih 15 minuta.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Siguran sam da će biti dodatnog
16 ispitivanja.

17 Gospođo Fauveau?

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, pokušaću da
19 završim do kraja sjednice ukoliko tužilac ostane kod 15 minuta, kako je rekao.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pokušaćemo to da skratimo na 10 minuta.
21 Hvala Vam, napravićemo pauzu od 25 minuta.

22 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

23 ... Početak pauze u 12.31h

24 ... Sjednica nastavljena u 12.59h

25 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

26 Izvolite sjesti.

27 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Thayer. Probajte

28

29

30

1 završiti za deset minuta, to bi bilo još bolje.

2 G. THAYER: [simultani prevod] Potrudiću se.

3 P: Ponovo želim dobar dan, generale.

4 G. THAYER: [simultani prevod] Molim dokument P02082.

5 P: Pokazaću Vam jedan dokument, generale. Mislim da se to odnosi na

6 nešto što ste ranije rekli tokom iskaza. Naime, radi se o drugom odlasku vaše

7 vojne policije u zonu odgovornosti Zvorničke brigade... ustvari ne, izvinjavam se,

8 zone odgovornosti Drinskog korpusa. Radilo se o nekim ranjenicima koji su bili

9 evakuirani iz bolnice u Bratuncu. Mislim da ste nam to nakratko spomenuli,

10 generale.

11 G. THAYER: [simultani prevod] Vidim da je na ekranu pogrešan dokument.

12 Samo trenutak, strpljenja, molim. Ja se izvinjavam, treba nam dokument 2082, a

13 ja sam tražio 2080.

14 P: Ovaj dokument koji pred sobom imate, molim Vas nemojte obraćati

15 pažnju, generale.

16 Vidimo da se ovdje radi o spisku osoba koje se sprovode. Takođe se

17 navodi da se radi o 3. bataljonu vaše vojne policije, da oni sprovode ove ljude.

18 Datum je 18.07. Mislim da se moje kolege neće suprostaviti tvrdnji da se ovdje

19 radi o 22 ranjenika koji su bili liječeni u bolnici u Bratuncu i koji su

20 evakuirani 17-og.

21 Da li se sjećate, generale, da su pripadnici vaše vojne policije

22 sproveli ove ljude za Batkoviće, 18. jula?

23 O: Časni Sude, sjećam se ovoga jer je ovo do... došlo po naređenju Glavnog

24 štaba.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li se sjećate ko je iz Glavnog štaba izdao to naređenje ili koji
2 organ?

3 O: Ne sjećam se, časni Sude.

4 G. THAYER: [simultani prevod] Zamolit ću sada dokazni predmet 7D712.

5 P: Generale, sada ću Vam pokazati jedan dokument, koji vam je u petak
6 pokazao moj kolega iz Odbrane Pandurevića. Ovaj smo dokument već ranije
7 koristili u sudnici i to i od strane Obrane i od strane Tužilaštva. Kao što
8 možete vidjeti - a zamoliću da se pogleda druga stranica - ovo je spisak
9 zarobljenika smještenih u logor Batković. I kada pogledamo drugi i treći...
10 Idemo sasvim na desno, imamo dva stupca. Stupac "dolazak" i "odlazak". Da li ih
11 vidite?

12 O: Vidim, časni Sude.

13 P: Lijevi od ta dva "dolazak" je kad su stigli, a drugi stupac, desni
14 je, kada su otišli iz logora.

15 O: Tako stoji.

16 P: Vjerujte mi na riječ, ja sam siguran da će moje kolege me ispraviti
17 ako se ne slažu. Ali na onom spisku koji smo maloprije vidjeli, spisku 22 osobe
18 koje su vaši vojni policajci sproveli do Batkovića, možemo pronaći imena svih
19 tih osoba i na ovom spisku da su u Batković ušli 18-og. Oni su prvi zarobljenici
20 koji su stigli - barem prema ovom spisku - u julu 1995. A zatim, kad pogledamo
21 datume, vidjećemo da ih ima od 24-og, 26-og itd. jula.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 To se poklapa sa onim čega se Vi sjećate, generale, zar ne? Naime, da
2 zarobljenici nisu počeli polako kapati ulogor Batković, sve do dva ili tri
3 tjedna nakon završetka operacije "Srebrenica", zar ne?

4 O: Časni Sude, ja nisam bio komandant logora Batković i meni je to,
5 ovaj, bilo periferno i ja sam pokušavao da ga se otarasim, da ga se razriješim.
6 Međutim, Glavni štab mi je naredio da mora biti u mojoj zoni. Ja nisam bio
7 presretan, uopšte što se on tu nalazi. Kako su ulazili i izlazili, vodila je ova
8 moja komisija brigu. Da Vam iskreno kažem, ja ni jednom nisam ušao u logor
9 Batković i ne mogu da kažem ni, ovaj... ako Vi navodite da je to tačno, vjerovatno
10 je tačno.

11 P: Moje pitanje je, generale, bilo još jednostavnije od ovog. Da li se
12 sjećate - kada se sjetite ovog vremenskog perioda - da li se sjećate da
13 zarobljenici u logor Batković nisu počeli dolaziti sve dok nije prošlo neko
14 vrijeme nakon završetka operacije "Srebrenica", drugim riječima, da nisu počeli
15 dolaziti sve do kraja i prema kraju jula 1995? Ako se ne sjećate, naravno, nema
16 problema, ali to je ono što sam Vas ja pitao.

17 O: Časni Sude, ne sjećam se. Nij... to mi je bilo periferna stvar.

18 P: U redu. Ako pogledamo ovaj spisak, vidjećemo da nije bilo razmjena u
19 julu, da nije bilo razmjena u augustu. Ako pogledamo ovaj zadnji stupac, riječ
20 "razmjena" govori o razmjenama. Je li tako?

21 O: Časni Sude, ovi koji su dovedeni u logor, razmijenjeni su direktno sa
22 komadnom 2. korpusa i mislim da Tužilaštvo raspolaže s tim spiskom. Gdje ih je
23 major Vulin predao. Ja, u ovome dijelu... al' ovo je samo jedan list, ja ne znam
24 na kom se drugom listu nalaze oni što su dovedeni iz Pilice, al' oni su sigurno

25
26
27
28
29
30

1 u kratkom roku razmjenjeni. I zato su bili namjenjeni i ne znam na kom... na kom
2 se oni ovdje spisku nalaze. Ali ja znam da ima spisak da su svi predati u
3 razmjenu i meni je taj spisak i predöčen i vidio sam da i gospoda iz Tužilaštva
4 raspolažu s tim spiskom. Pitali su me da li poznajem lica - ne poznajem, ne znam
5 ni jednoga, nit' mogu potvrditi ime, al' potvrđujem da je moj komandant
6 bataljona vojne policije predao ih.

7 P: Ono što sam Vas htio zamoliti da malo preispitate u sjećanju je
8 činjenica da li je do razmjene stvarno došlo tako brzo nakon dovođenja tih
9 zarobljenika u Batković ili je ipak neko duže vrijeme prošlo od njihovog
10 dolaska? Molim Vas malo strpljenja, objasniću Vam nekoliko stvari - dajem Vam
11 riječ da su stvari tako izgledale.

12 Ali kao što možemo vidjeti na spisku, nije bilo razmjena u julu, nije
13 bilo razmjena u augustu, bilo je razmjena u septembru, 12. septembra. Evo, to
14 možete i ovdje vidjeti na ovoj stranici da ima nekoliko datuma, 12. septembar i
15 pored toga da piše razmjena. Ja sam prebrojao sve te razmjene i tamo ima
16 otprilike 120 zarobljenika, što je otprilike brojka koja se poklapa sa onim
17 brojem za koji kažete da su ih pokupili vaši vojni policajci.

18 Dozvolite da Vam pokažem još samo jedan dokument, pa ću Vam onda
19 postaviti zadnje pitanje u vezi sa ovom temom i zaokružiti stvari.

20 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da nam se pokaže dokument P3940.
21 Samo malo niže, tako, da sve bude uključeno. Hvala.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Generale, pogledajte sada ovaj dokument. Na žalost mi nemamo prevod
2 ovog na engleski, pa ću Vam morati postavljati pitanja kako bismo mi tu shvatili
3 o čemu se radi. Recite Vijeću čim ga pročitate o čemu se radi u ovome pismu?

4 O: Časni Sude, ovo je jedan moj dokument /?u/ kome ja obavještavam
5 generala Mladića da imamo problema sa porodicama zarobljenih ovih vojnika. Očito
6 da je kasnila razmjena. Sve je bilo dogovoreno, međutim, Glavni štab je osporio
7 tu razmjenu iz meni nepoznatih razloga. I ovo mi je osvježilo stvarno sjećanje
8 da nije razmjena odmah izvršena. Znam da sam i ja imao lično problema, u dva-tri
9 navrata primao sam ove porodice i imali smo dovoljno ljudi za razmjenu, međutim,
10 nastao je problem u komunikaciji između Glavnog štaba i onih komisija za
11 razmjenu. Ne znam zbog čega to, ali i mi smo imali problema zbog toga jer je sve
12 bilo pripremljeno za razmjenu.

13 P: Generale, samo da bi sve bilo jasno. Sada kada ste pogledali
14 dokument, smatrate li da je tih stotinjak zarobljenika koje je vaša četa vojnih
15 policajaca otišla da odvede, da oni nisu razmijenjeni sve do barem nekog datuma
16 nakon ovog pisma? A da se to prema onom spisku kojeg smo maloprije gledali moglo
17 dogoditi otprilike 12. septembra, kada smo vidjeli da je došlo do razmjene tih
18 102 zarobljenika.

19 O: Tačno je, časni Sude. Tako proizilazi iz ovih dokumenta. Ja... ja znam
20 da smo mi bili voljni, stvarno, da to odmah razriješimo, ali da nam je Glavni
21 štab osporio tu razmjenu, a nismo mogli bez njegove saglasnosti to uradit'. Tu
22 je došlo do složene situacije i bombardovanja i problema na zapadnom frontu i

23
24
25
26
27
28
29
30

1 tako dalje. Ne znam, ovaj, ne mogu više da se sjetim, časni Sude. Ovaj, a i već
2 sam poprilično umoran, pa ne mogu tačno da kažem, ali znam da smo i ja lično
3 imao problema sa ovim roditeljima, morao sam u više navrata da ih umirujem itd.,
4 da bi se ta razmjena što prije izvršila.

5 P: U redu, generale. Još samo jedan niz pitanja. Moj kolega iz Obrane
6 Pandurevića Vas je u petak pitao kojeg datuma ste vodili razgovor sa generalom
7 Miletićem. Danas ste potvrdili, kada sam se ja nadovezao na to pitanje, u svom
8 iskazu, citiram:

9 "Mislio sam da je to bilo prije pada Srebrenice. Međutim, prateći
10 sušenje generalu Krstiću, pomislio sam da ti zatvorenici ne bi mogli doći u
11 osnovnu školu u Pilici, prije pada Srebrenice. Tako da je to moralo biti nakon
12 pada Srebrenice."

13 Sjećate se da ste tako rekli u petak, generale?

14 O: Sjećam se časni Sude.

15 P: Da li nam kažete da ste upravo zahvaljujući tome što ste pratili
16 suđenje Krstiću, uspjeli shvatiti u koje vrijeme je održan taj razgovor?

17 O: Tačno je, časni Sude, jer ja stvarno nisam znao z... da imaju
18 zarobljenike. Ja sam bio pripremio jedinicu da idemo zarobit'. I srećna je
19 okolnost i za mene i za njih da... da su oni već bili tamo, pa su... pa je tako
20 razriješeno. Inače, ona bi učestvovala i u borbenim dejstvima.

21 P: A Vaše sjećanje na datum tog razgovora potaknulo je to što ste
22 pratili suđenje u toku. Ne znam, da li ste ga pratili na televiziji ili na
23 internetu, ali u svakom slučaju ono što je potaknulo to da ste se podsjetili, je
24 bilo upravo to tekuće suđenje, zar ne?

25

26

27

28

29

30

1 O: Tako je, časni Sude. Ja inače ne... datume slabo pamtim, ovaj, ja mogu
2 posle ove distance orijentirno da kažem, međutim, ako se mogu, ovaj, pozvat' na
3 neki dokument, ja mogu da to osvježim.

4 P: Suđenje Krstiću završilo se 2001. godine. Da Vas pitam onda, zbog
5 čega ste i 2004. i 2007., tokom razgovora sa Tužilaštvom, dakle dvije godine i
6 pet godina nakon završetka suđenja Krstiću, zašto ste rekli da se taj razgovor
7 sa generalom Miletićem odvijao prije ulaska VRS-a u Srebrenicu?

8 O: Časni Sude, iskreno da kažem, nisam uopšte smatrao da je to bitno.
9 Jer razgovor je bio vezan za mene, a spominjanje generala Miletića, uopšte nisam
10 obratio pažnju na t... na to. U... pripremajući se za dolazak ovdje ja sam listao i
11 svoje lične zabilješke i onu dokumentaciju koja mi stajala na raspolaganju. A
12 nema nikak'e, nikakvog drugog tajnog razloga zbog čega sam ja rekao jedno i
13 drugo. Meni se to uopšte nije činilo, za mene, za moju ličnost, uopšte bitno. A
14 ja nisam znao da će to da se koristi vezano za generala Miletića. Al' ja se sad
15 nalazim u ulozi svjedoka Odbrane i smatrao sam da moram to malo detaljnije da
16 preispitam.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zamoliću da pokušate da dovršite sa
18 ovom temom, gospodine Thayer.

19 G. THAYER: [simultani prevod]

20 P: Hvala, generale, na iskazu. Nemam više pitanja za Vas.

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveu, izvolite.

22 SVJEDOK: Hvala i Vama.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem se predsjedavajućem.

24 Dodatno ispituje gđa Fauveau:

25 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]

26

27

28

29

30

1 P: Generale, pokušaću da završimo danas sa ispitivanjem. Kad je riječ o
2 zadnjem pitanju koje Vam je postavilo Tužilaštvo, da li se sjećate šta je tvrdio
3 gospodin Krstić, kada ste razgovarali s njim kada je general Miletić Vas spojio
4 sa generalom Krstićem?

5 O: Časni Sude, ja sam prvo razgovarao sa generalom Mladićem. I on mi je,
6 ovaj, po vojnički, vrlo brzo otkacio, da kažem, je l'. Kad komandant kaže
7 "kraj", a o n je rekao onda "ende", s njime nema više priče. Ja sam zamolio da
8 me spoji general Miletić sa generalom Krstićem, ja nisam znao da se oni nalaze
9 jedan pored drugoga. General Krstić je, verovatno, slušao razgovor moj sa
10 generalom Mladićem jer je ponovio skoro iste riječi. I on mi je rekao da nemaju
11 zarobljenika.

12 P: Da li znate koji je bio njegov položaj u vrijeme kada ste razgovarali
13 s njim?

14 O: Na koga mislite?

15 P: Na generala Krstića u Drinskom korpusu?

16 O: General Krstić je bio komandant Drinskog korpusa.

17 P: Zamolila bih Vas da mi kažete nešto o pripremama koje smo vodili
18 prija nego što ste počeli davati iskaz ovdje. Da li se sjećate da sam Vas
19 ispitivala o tome jesu li jedinice vašeg korpusa bile u zoni odgovornosti
20 Drinskog korpusa 1995. godine u julu?

21 O: Da, sjećam se.

22 P: Recite mi, što ste mi odgovorili na to moje pitanje?

23 O: Rekao sam da nisu učestvovale.

24 P: Vi ste 2004. i 2007. bili na razgovorima sa Tužilaštvom. Da li su Vam
25
26
27
28
29
30

1 predstavnicima Tužilaštva u jednom trenutku sugerirali da su Vaše jedinice
2 sudjelovale u tim borbenim dejstvima?

3 O: Nisu, časni Sude. I ja sam bio ubijeden da nisu. A ja sam i danas
4 ubijeden da nisu.

5 P: Kada je riječ o zarobljenicima koje je oficir vaše vojne policije
6 sproveo da li se sjećate šta su predstavnici Tužilaštva rekli 2007. godine_ A to
7 možemo naći na stranici 90. Mi smo tek nedavno od Tužilaštva dobili ispravljenu
8 verziju transkripta.

9 O: Mislim da su rekli: "Nažalost, to su jedini zarobljeni koji su
10 razmijenjeni".

11 P: Generale, ja ću Vam sada pročitati ono što su oni nama dostavili.
12 Čini se da Vam je predstavnik Tužilaštva rekao sljedeće: "Vi ste spasili živote
13 svim tim ljudima". Da li se možda sjećate baš tih riječi?

14 O: Časni Sude, meni se čini da je drugačije. Da je rečeno: "Nažalost, to
15 su jedini pripadnici Armije Bosne i Hercegovine, u ovoj operaciji, koji su
16 zarobljeni, a koji su razmijenjeni." Koliko se ja sjećam.

17 P: Željela bih da sada pređemo na jednu drugu temu.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih svjedoku predočiti dokument
19 6D311.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Riječ je o odgovoru koji ste Vi uputili generalu Subotiću. Moj je
2 kolega govorio o tome da ste Vi izvršili ovu prezentaciju prilikom analize
3 borbenih dejstava u januaru 1995. Molim Vas, da li biste nam ukratko mogli reći
4 koji su elementi bili sastavni dio Vaše analize?

5 O: Ja, časni Sude, prvo moram ov... da kažem da ove teze, ovaj, mislim da
6 nisu ušle u direktivu broj 7. Ove teze su pred... ovaj, bile tražene za posebnu
7 direktivnu vrhovne komande vezane za prom... za probleme koji su se javili na
8 teritoriji svih jedinica, pa i moga korpusa, a vezano je za probleme dalje
9 vođenja oružane borbe. A ako pitate za ovo, ja imam konkretna ovde pitanja. Ne
10 znam, je li me pitate inače za direktivu šta je? nisam razumio dobro pitanje, ja
11 se izvinjavam.

12 P: Mislim da ga nisam jasno postavila. Ima li ovo bilo kakve veze sa
13 analizom borbene gotovosti na kraju januara, analize koju je napravio Glavni
14 štab Republike Srpske?

15 O: Časni Sude, nema, ovo je došlo kad je analiza već stigla, kad smo
16 dobili dokument, ovaj, u jedinicama. Ovo je naknadno... potpuno novi dokument koji
17 nema veze sa analizom borbene gotovosti. Ovo je analiza stanja na teritoriji.

18 P: Rekli ste da kasnije niste dobili niti jednu direktivu. Međutim
19 recite, da li se sjećate jeste li - koliko se sjećate - dobili naređenje od
20 predsjednika da se poduzmu određene mjere?

21 O: Jesmo, dobili smo, časni Sude.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamoliću da se svjedoku predoči dokument
23 5D1397. ovaj dokument nije preveden. Međutim, mi imamo barem nezvanični

24

25

26

27

28

29

30

1 prijevod.

2 P: Vidite li datum na ovom dokumentu? Riječ je o 06.03.1995., dva dana
3 nakon što ste vi odgovorili generalu Subotiću. Kada pogledate tekst ovog
4 naređenja, recite nam -

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo za zapisnik ispravljamo, 25 red,
6 strana 75. ne radi se o 6., nego o 26. martu.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem se predsjedavajućima.

8 P: Molim Vas recite nam da li ovo naređenje ima bilo kakve veze sa Vašim
9 prijedlogom koji ste uputili generalu Subotiću.

10 O: Vrlo malo, vrlo malo.

11 P: Kada kažete da je imalo veze - već ste nam rekli da predsjednik nije
12 prihvatio Vaše prijedloge - da li su u tom naređenju sadržani ti prijedlozi?

13 O: Časni Sude, mi smo predložili konkretne mjere. A ovo što je nama
14 dostavljeno je toliko uopšteno, ovaj što je i do tada sve bilo na snazi, a nije
15 realizovano. Tako da ja mogu da kažem, ovaj, uopšteno je kao prihvaćeno, a
16 konkretno nije ništa realizovano. Odnosno, nije dato da se realizuje, tako da ja
17 lično smatram, da moji prijedlozi nisu uvaženi. Jer ja sam išao na konkretne
18 mjere, a ovo je politički akt koji je sve uopštio.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sada bih htjela da Vam pokažem dokazni
20 predmet 5D1322, stranica 33 u verziji na B/H/S-u i stranica 32 u verziji na
21 engleskom.

22 P: Prije nego što se pojavi dokument na ekranu da kažem da se radi o

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dnevniku sekretara predsjednika Karadžića. No prije no što pogledate, sjetićete
2 se da direktiva 7 nosi datum 8. mart 1995. godine. Vidjeli smo, isto tako, da je
3 upućena 17. marta 1995. godine. Ako pogledate u dnu stranice, vidjećete datum
4 15. mart 1995. godine, a zatim se vidi datum 17. mart 1996. godine. Mislim da će
5 se svi složiti da se radi o 16. martu 1995. jer ovi datumi idu jedan za drugim;
6 to se može vrlo lako provjeriti.

7 Ako pogledate ovaj 16. mart 1995. godine u 11.00 sati, vidjećete general
8 Milovanović, Tolimir i Subotić - tako piše u tom dijelu teksta, upisanom pod tim
9 datumom.

10 O: Vidim, časni Sude.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] A sada bih htjela da ispravim zapisnik.
12 Na stranici 77, u retku 5, treba da stoji general Milovanović.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U engleskom, to je stranica 31.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

15 P: Da li ove osobe, ovi generali, Milovanović, Tolimir i Subotić, da li
16 su oni bili kvalifikovani da razgovaraju sa predsjednikom o direktivi?

17 O: Časni Sude, ja ne znam ni što su bili tamo. Ovaj, ja... nemojte me da
18 nagađam sad ja. Ima ovdje jedan Simić, al' nisam ja, to je Drago Simić. Vidite
19 ga u 16.05h do 16.15h.

20 P: Ali vidimo da se radi o generalu Milovanoviću. Skraćenica GN prije
21 imena Milovanović.

22 O: Tačno je. Vidi se general Milovanović, Tolimir i Subotić. Oni su svi
23 generali. Ovdje ne piše šta su radili.

24 P: Taj sastanak je trajao od 11.05h do 15.05h?

25

26

27

28

29

30

1 O: Tako piše.

2 P. Priznajem da je moje sljedeće pitanje hipotetičko, a Vi ste i sami
3 rekli: "dosta hipotetičkih pitanja o ovoj direktivi."

4 Iz Vaših iskustava, Vi kao vojnik i general, da li ste imali predrasavu o
5 tome o čemu su ti generali mogli razgovarati sa predsjednikom Karadžićem, prije
6 upućivanja direktive broj 7?

7 O: Časni Sude, vjerovatno o vođenju oružane borbe. Da je bilo normalno
8 proglašeno ratno stanje, oni bi postali ij... i njegovi savjetnici po određenim
9 elementima. Ne znam da li ih je on tako sada prihvatao kao svoj savjetnike.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, sad smo u sferi čistih
11 nagađanja, pređite na nešto konkretnije, molim Vas.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

13 P: Vi ste govorili o pomoćniku komandanta Glavnog štaba koji je otišao u
14 jedinice - za razliku od generala Miletića - koja su bila najbolja sredstva
15 generala Milovanovića da zna stanje u svojim jedinicama.

16 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Na stranici 78 u retku 11, treba da
17 stoji general Mladić.

18 SVJEDOK: E sad ćete morati da mi ponovite pitanje, ja sam se izgubio i
19 transkriptu, e.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pokušajmo pokušati ubrzati. Očigledno
21 je da je svjedok umoran.

22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Završiću, uvjeravam Vas gospodine
23 predsjedavajući.

24 P: Koja su bila najbolja sredstva kojima je raspolagao general Mladić da
25 sazna u kojem stanju su njegove potčinjene jedinice?

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, najbolji način je lični uvid. Znači, da se ode na lice
2 mjesta i tu Vas ne može niko ni slagat' ni obmanut', niti umanjiti, ni težinu,
3 ni... niti išta drugo. Znači, najbolji način je na lično... doći na lice mjesta i
4 upoznati šta se dešava. I on je to često radio.

5 P: Da li je on lično mogao ići u sve jedinice? Da li je to uvijek mogao
6 da radi?

7 O: Časni Sude, pa on je i pretjerivao. On je dolazi i išao lično izviđao
8 neprijatelja. Nema šta nije radio. Meni je probleme pravio kad dođe u zonu. On
9 je bio neustrašiv po tom pitanju. Ja odgovaram za njegovu bezbednost dok se
10 nalazi u mojoj zoni, međutim, to je bilo veliki problem obezbjedit'.

11 P: Da li je on nekada slao svoje saradnike?

12 O: Jeste, časni Sude, slao je i svoje saradnike.

13 P: Hvala Vam gospodine generale, nemam više pitanja.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam, gospođo Fauveau.

15 Ispituje Sudsko vijeće:

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Generale Simiću, jedan od odgovora koje
17 ste dali gospodinu Thayeru tokom njegovog unakrsnog ispitivanja, skrenuo je moju
18 pažnju. Dok ste govorili o događajima koji su se desili u Srebrenici, u ljeto,
19 opisani su ovako. Na stranici 51, redak 11 do 14. vi ste rekli, citiraću Vas:

20 "Časni Sude, za pogubljenja i te događaje koji su se desili, ljudi su o
21 tome saznali mnogo kasnije jer je to bilo pokriveno velom tajne."

22 A zatim ste rekli:

23 "Tokom moga službovanja čuo sam mnogo različitih stvari, ali sam isto
24
25
26
27
28
29
30

1 tako sve i provjeravao."

2 Šta ste pod time podrazumijevali? Da ste "sve provjeravali"?

3 O: Časni Sude, mogu se nadovezat' upravo na pitanje gospođe Fauveau.
4 'Nači, ja dobijam izvještaje iz jedinica, ali idem i da provjerim. Pod time sam
5 mislio. Što se tiče ovih događanja, ja... meni su bile ograničene mogućnosti da te
6 stvari provjerim.

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Razumijem da ste izjavili da niste znali
8 za operaciju koja se desila u Srebrenici, a za ubistva se saznali mnogo, mnogo
9 kasnije. No s obzirom na Vaš položaj i čin, da li bih bio u pravu kad bih
10 pretpostavio da ste mogli imati neke informacije ko je izvršio ubistva i ko je
11 izvršio ponovno sahranjivanje? Možete li odgovoriti na to pitanje?

12 O: Časni Sude, većinu ja sam tih informacija vidio na stranim sredstvima
13 informisanja. To je izgleda bila tabu tema kod nas u Republici Srpskoj. Nikada
14 nije na nivou Glavnog štaba izvršena analiza operacije "Srebrenica". Tako da mi,
15 iz drugih sastava nismo znali uopšte kako se ta operacija odvijala.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] A šta je bila osnova Vaše preporuke za
17 povlačenje - ono što ste preporučili generalu Mladiću - kada ste saznali da je
18 podignuta optužnica?

19 O: Časni Sude, kada je optužnica podignuta, zahtijevano je i od
20 predsjednika Republike - koji je takođe bio na toj optužnici - i od generala
21 Mladića, da napuste svoju dužnost jer je protiv njih podignuta optužnica. U

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vojničkoj karijeri, kod nas je uvijek, bez obzira koja je prijava, krivična,
2 sudska, komandant mora da se razriješi dužnosti, dok se ne okonča postupak.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala Vam.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Generale, ovako smo došli do
5 kraja Vašeg svjedočenja. Vi ste dosta dugo bili sa nama i bili ste vrlo
6 strpljivi, tako da Vam u ime Pretresnog vijeća zahvaljujem što ste prihvatili,
7 došli i svjedočili kao svjedok Odbrane za odbranu generala Miletića. U ime svih
8 prisutnih, želim Vam srećan put kući.

9 SVJEDOK: Hvala, časni Sude. Bila mi je čast.

10 [Svjedok se povlači]

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Mislim da ne možemo završiti
12 sa dokumentima za preostala dva minuta. Hoćemo li to ostaviti. Ili da pokušamo?

13 Gospodine Haynes?

14 G. HAYNES: [simultani prevod] Mislim da je moj spisak najkraći. Na moje
15 iznenađenje otkrio sam da su P702 I P703, još nisu usvojeni u spis, pa ću, ako
16 se niko ne protivi, to zatražiti posredstvom ovog svjedoka.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Ima li prigovora, gospođu
18 Fauveau?

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, nemamo prigovor.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Gospodine Josse?

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Nemamo prigovora. Zamolio bih da ostatak
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ostane za sutra jer bismo htjeli da pregledamo naš spisak.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, prihvatamo.

3 Gospodine Thayer?

4 G. THAYER: [simultani prevod] Nemamo prigovora.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, ova dva se usvajaju. Kako sam
6 shvatio, gospodine Josse, Vaš stav je da se nema rezervi u odnosu na ova dva?

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Tačno.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Gospodine Haynes, ova dva se
9 usvajaju, a ostatak je ono čime ćemo se baviti sutra. Mi ćemo zasjedati
10 poslijepodne sutra i u srijedu, a u četvrtak prijepodne.

11 Hvala Vam. Nastavljamo sa radom sutra u 14.15h.

12 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

13 ... Sjednica završena u 13.45h.

14 ... Nastavak zakazan za utorak,

15 25.11.2008. u 14.15h.

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30